

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Jaarplan 2011 **Inspectie SZW** in oprichting

- Arbeidsinspectie
- Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
- Inspectie Werk en Inkomen

Jaarplan 2011
Inspectie SZW
in oprichting

- Arbeidsinspectie
- Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
- Inspectie Werk en Inkomen

Voorwoord

Dit jaarplan is een eerste stap op weg naar de vorming van één inspectie voor SZW. De plannen voor 2011 van de Arbeidsinspectie, de Inspectie Werk en Inkomen en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst zijn in dit jaarplan samengebracht. De drie diensten gaan in 2011 samen toezicht en opsporing in het domein van sociale zaken en werkgelegenheid inhoud geven.

De inspectie draagt bij aan het bereiken van de doelen van SZW. Het gaat om veilige, gezonde en eerlijke arbeid, een goed functionerende arbeidsmarkt, een rechtvaardige inkomensverdeling en een goed functionerend stelsel van werk en inkomen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

We gaan met nog meer samenhang en nog selectiever inspecteren. We wachten daarvoor niet tot de vorming van één inspectie voor SZW zijn beslag heeft gekregen. We gaan in 2011 bijvoorbeeld het toezicht op de veiligheid van onderhoudsstops in de petrochemie combineren met toezicht op naleving van de Wet Arbeid Vreemdelingen. In het kader van selectiever werken investeren we in 2011 in ICT om bij het maken van een selectie elkaars inspectieresultaten te kunnen gebruiken.

Hoe gaan wij dat doen?

Uitgangspunt in onze manier van toezicht houden zal zijn dat bedrijven die zich aan de wet houden zo min mogelijk last van ons krijgen. Daarom werken we samen met bedrijven en sociale partners. Ze moeten maximaal zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen. Spontane wetsnaleving is immers beter dan afdgedwongen naleving.

Maar of het nu gaat om arbeidsomstandigheden, illegale tewerkstelling of onderbetaling ten opzichte van het wettelijk minimumloon, we interveniëren waar nodig. Zeker als willens en wetens de wet niet wordt nageleefd, dan mag men last van ons verwachten! Als het moet geven we een boete of maken we een proces verbaal op. Dat is in het belang van de onderneming die zich wel aan de regels houdt en recht heeft op een eerlijk speelveld. Bij signalen of indicaties van grootschalige fraude, mensenhandel en arbeidsuitbuiting starten onze rechercheurs onder aansturing van het Openbaar Ministerie een strafrechtelijk onderzoek.

De inspectie houdt toezicht op het uitvoerend stelsel van werk en inkomen. Een stelsel dat in verandering is en dat door de crisis stevig moet presteren. Waar kan het beter, waar efficiënter?

We werken actief samen met collega toezichthouders. We gaan voor een maximale effectiviteit van ons optreden en minimale last voor bedrijven en instellingen. Ook daarom blijven we stevig werken aan samenwerking zodat we samen nog selectiever en effectiever worden. De vorming van één inspectie van SZW stelt ons daar beter toe in staat.

Sinds de crisis hebben onze doelen als het voorkomen van verdringing op de arbeidsmarkt of onderbetaling ten opzichte van het wettelijk minimumloon, het bestrijden van arbeidsuitbuiting en mensenhandel, gezond door kunnen werken en het bevorderen van een goed functionerend stelsel van werk en inkomen zeker niet aan belang ingeboet. Daarom gaan we in 2011 scherp aan de wind zeilen om mee te helpen die doelen te bereiken.

Inhoudsopgave

1	Eén Inspectie SZW: meer effect	10
1.1	Naar één inspectie voor heel SZW	10
1.2	Taken Inspectie SZW i.o.	11
2	Omgevingsanalyse	14
2.1	Algemeen	14
2.2	Trends met betrekking tot Arbeidsomstandigheden	14
2.3	Trends met betrekking tot Arbeidsmarktfraude	16
2.4	Trends met betrekking tot re-integratie en inkomensvoorzieningen	17
2.5	Consequenties voor 2011: naleving voorop	18
3	Risicoanalyse en effectmeting	24
3.1	Inspectiebrede risicoanalyse	24
3.2	Risicoanalyses van de directies	24
3.3	Effectmeting	25
4	Resultaten	28
4.1	Arbeidsinspectie directie Arbeidsomstandigheden	28
4.2	Arbeidsinspectie directie Arbeidsmarktfraude	34
4.3	Arbeidsinspectie directie Major Hazard Control	37
4.4	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD)	40
4.5	Inspectie Werk en Inkomen (IWI)	43
5	Begroting en bezetting	50
Bijlagen		
	Bijlage 1 Totaaloverzicht prioritaire sectoren en activiteiten van Arbeidsinspectie/Arbo in 2011	54
	Bijlage 2 Totaaloverzicht risicoanalyse en prioritaire sectoren en activiteiten Arbeidsinspectie/Arbo in 2011	57

1

Eén Inspectie SZW: meer effect

1.1 Naar één inspectie voor heel SZW

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft besloten tot één inspectie op het SZW-domein, door de Arbeidsinspectie, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) en de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) samen te voegen. Met deze samenvoeging integreren we de hele keten, van preventie tot en met opsporing. Deze ontwikkeling past in het regeringsbeleid tot vorming van één rijksinspectie en is vergelijkbaar met de ontwikkeling die bij de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA) plaatsvindt en bij de Inspectie Verkeer en Waterstaat en VROM-Inspectie zal plaatsvinden. De inspectie draagt de werknaam 'Inspectie SZW in oprichting'.

De inspectie functioneert onder ministeriële verantwoordelijkheid. Ze oefent haar toezichtactiviteiten uit op vier domeinen die gezamenlijk het hele terrein van SZW beslaan: arbeidsverhoudingen, arbeidsomstandigheden, participatie/re-integratie en inkomensvoorzieningen. Dat betekent dat ook voor de inspectie de SZW-ambitie 'In 2020 werkt en leert iedereen' leidend is. Door middel van toezicht wordt een bijdrage geleverd aan veilige en gezonde arbeid, een rechtvaardige inkomensverdeling, een goed functionerende arbeidsmarkt en een goed functionerend stelsel van werk en inkomen.

Deze doelen zijn met elkaar verbonden. Naleving van de Arbowet bevordert dat medewerkers veilig en gezond kunnen werken, maar ook dat zij hun werk behouden en niet afhankelijk worden van een uitkering. Het tegengaan van illegale tewerkstelling creëert ruimte op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld voor de re-integratie van mensen met een uitkering.

De vorming van één inspectie levert hierbij winst op. Bij de uitvoering van de toezichttaken kan gerichter en selectiever gewerkt worden door:

- departementsbrede risicoanalyses te maken;
- een afgewogen mix van toezichtinterventies in te zetten: preventie, signalering, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving;
- de oog- en oorfunctie voor de minister en de samenleving te versterken;
- schaalvoordelen bij ondersteuning en informatisering te benutten.

De inspectie zal de komende jaren vorm krijgen. Daarbij brengen we de inspectiebrede functies bij elkaar, zoals risicoanalyse, strategie, signalering, effectmeting, bedrijfsvoering, ondersteuning, informatiehuishouding en communicatie. Inspecteurs blijven inspecteren, onderzoekers onderzoeken en onderzoekers onderzoeken. De aansturing van de operaties zal gaan verlopen op basis van de inspectiebrede risicoanalyses en één toezichtstrategie.

De inspectie sluit aan bij de agenda van de toekomst van de Inspectieraad. Hierin staat een gemeenschappelijke benadering centraal van de rol en betekenis van toezicht in het bestuurlijk bestel. Het gaat dan om de relatie tot burgers, bedrijven en instellingen.

De rijksinspecties werken in dit verband actief aan:

- vermindering van regeldruk en toezichtlast;
- risicogestuurd en selectief toezicht houden;
- bepaling van de rol binnen het Openbaar Bestuur;
- samenwerking met andere toezichthouders en in Europees verband.

De inspectieplannen voor 2011 passen binnen de SZW begroting voor 2011 en het handhavingsprogramma van het Ministerie van SZW voor 2011-2014.

1.2 Taken Inspectie SZW i.o.

Interventies

De Inspectie SZW i.o. beschikt over verschillende interventiemethoden. Deze worden hieronder genoemd. Het gebruik van deze interventies wordt steeds afgewogen op grond van de inschatting dat deze bijdragen aan de bovengenoemde doelen en dat deze geen onnodige last veroorzaken. De aandacht gaat uit naar sectoren en bedrijven waar de risico's voor veilig of eerlijk werk groot zijn en de inspanning voor verbetering onvoldoende is. En naar dossiers die het meeste kritisch zijn voor het goed functioneren van het stelsel van werk en inkomen. De uitdaging is daarbij steeds de juiste verhouding in optreden te kiezen. Waar mogelijk met preventie en voorlichting, waardoor bedrijven en instellingen er zelf voor kiezen de regels te volgen. Maar als de wil ontbreekt, de inspanning achterwege blijft na waarschuwing, of als sprake is van grove overtredingen of recidive, dan zijn strafmaatregelen aan de orde in de vorm van boetes en processen verbaal.

Taakvelden huidige directies en kengetallen over wetsnaleving

Het takenpakket van de inspectie bestaat uit de huidige taken van de Arbeidsinspectie, SIOD en IWI. Hieronder volgt een korte beschrijving van hun toezichttaken. Een uitgebreidere beschrijving van de taakvelden en producten van de directies vindt u in hoofdstuk 4.

- De Arbeidsinspectie bestaat uit drie directies. De Arbeidsinspectie directie Arbeidsomstandigheden (Arbo) ziet toe op de naleving van wettelijke bepalingen rondom veiligheid en gezondheid op het werk. De Arbeidsinspectie directie Arbeidsmarktfraude (AMF) houdt toezicht op tewerkstelling van vreemdelingen en op mogelijke onderbetaling ten opzichte van het wettelijk minimumloon. De Arbeidsinspectie directie Major Hazard Control (MHC) houdt toezicht op de procesveiligheid van (petro)chemische installaties.
- SIOD bestrijdt als bijzondere opsporingsdienst fraude en criminaliteit binnen het domein van werk en inkomen. SIOD richt zich op bestrijding van arbeidsmarktfraude, zoals illegale arbeid en arbeidsuitbuiting, op georganiseerde uitkeringsfraude en op fraude met arbeidsgerelateerde subsidies.
- De kerntaak van IWI, in het licht van de kabinetsdoelen, is systeemgericht toezichthouden op het uitvoerend stelsel van werk en inkomen.

Voor wetsnaleving geven per wet de volgende kengetallen een indicatie van doelbereik:

Kengetallen voor naleving van SZW-wetgeving:		
Wet	Verplichting	Kengetal vanaf 2010
WW (Werkloosheids Wet)	Inkomsten uit arbeid gemeld	90%
WAO/WIA (Arbeidsongeschiktheid)	Inkomsten uit arbeid gemeld	97%
ANW (Algemene Nabestaanden Wet)	Inkomsten uit arbeid gemeld	95%
WWB (Bijstand)	Inkomsten uit arbeid gemeld	94%
AOW (Algemene Ouderdoms Wet)	Samenwonen gemeld	99%
ANW (Algemene Nabestaanden Wet)	Samenwonen gemeld	98%
WWB (Bijstand)	Samenwonen gemeld	99,9%
Arbowet*	Kernverplichtingen werkgevers op orde	59%
Arbowet*	Kernverplichtingen werknemers op orde	88%
Wav (Wet arbeid vreemdelingen)	Geen illegale tewerkstelling geconstateerd bij gerichte inspecties Arbeidsinspectie	83%

* Voor de Arbowet is voor 2015 de streefwaarde voor naleving van kernverplichtingen uit de Arbowet door werkgevers 62 % en dat dekt dan 90 % van de werknemers.

2

Omgevingsanalyse

2.1 Algemeen

De economische en financiële crisis heeft ervoor gezorgd dat veel ondernemers een financieel zware periode achter de rug hebben. Het aantal werklozen en uitkeringsgerechtigden is gestegen. Hoewel er weer een lichte economische groei wordt geconstateerd, is het herstel nog broos. Voor het toezicht op het stelsel van werk en inkomen is het belangrijk om inzicht te geven in de vraag of het stelsel van werk en inkomen er in slaagt het sterk gegroeide klantenbestand te bedienen. Ten tijde van economische tegenwind blijkt het nodig om de nalevingsmoraal op het hele SZW terrein op peil te houden, om oneerlijke verdringing en oneerlijke concurrentie te voorkomen.

2.2 Trends met betrekking tot Arbeidsomstandigheden

De arbeidsomstandigheden in ons land behoren naar Europese maatstaven tot de (sub)top. We behoren in Europa tot de beste landen als het gaat om het beheersen van de klassieke risico's als machineveiligheid, valgevaar en omgaan met gevaarlijke stoffen. Bij risico's als werkdruk, arbeidsgebonden verzuim en agressie en geweld blijft Nederland achter.

Arbo	2007	2008	2009
WIA=Volledig en gedeeltelijk arbeidsongeschikt + herleefde WAO-instroom (CBS)	22.130	24.920	29.220
Ziekteverzuim (CBS)	4,4%	4,4%	4,6%
Arbeidsongevallen met verzuim (TNO)	219.000	230.000	218.000*
Arbeidsongevallen leidend tot spoedeisende eerste hulp (LIS)	93.000	90.000	80.000*
Beroepsziekten (NCvB)	5.974	6.952	9.856
Incidenten bij BRZO bedrijven	42	32	33

* voorlopige cijfers over 2009

Naleving Arbo	2007	2008	2009
Arbowet /ATW: Lichte en middelzware interventies (stimulering/waarschuwing/eis)	7.409	8.915	9.349
Arbowet /ATW: Zware interventies (boetes/ PV's/stilleggingen)	2.327	2.479	2.359
BRZO en Arie-regeling: Lichte en middelzware interventies (stimulering/waarschuwing/eis)	184	198	186
BRZO en Arie-regeling: Zware interventies (PV's/stilleggingen)	10	10	13

Ongeveer 22% van de verzuimende werknemers geeft aan dat hun verzuim geheel of gedeeltelijk werkgerelateerd is. Deze werknemers verzuimen meer en langer dan andere werknemers. Het RIVM schat sterfte als gevolg van beroepsmatige blootstelling aan gevaarlijke en kankerverwekkende stoffen op circa 1.850 personen per jaar.

Bij de Arbeidsinspectie/Arbo zelf komen jaarlijks zo'n 2.700 - 3.000 meldingen binnen van ernstige ongevallen tijdens het werk, die hebben geleid tot de dood, ziekenhuisopname of blijvend letsel. Op basis van onderzoek van onder andere het CBS en Consument en Veiligheid vinden in Nederland op jaarbasis naar schatting 220.000 arbeidsongevallen plaats die te maken hebben met arbeid. Daarvan zijn er circa 80.000 met letsel waarbij spoedeisende hulp noodzakelijk is. Bij enkele duizenden gaat het dan om ernstig letsel, en tussen de 80 en 100 arbeidsongevallen hebben een dodelijke afloop. Nederland neemt Europees gezien met het aantal ongevallen ten opzichte van de omvang van de bedrijvigheid een middenpositie in.

Werken met of opslaan van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen kan leiden tot een explosie, brand of toxische wolk, met catastrofale gevolgen voor mens en milieu. In Europa is de Seveso richtlijn II aangenomen die in Nederlands recht is omgezet via het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999 (BRZO '99). De bedrijven die het aangaat, worden BRZO-plichtige bedrijven genoemd. De Arbeidsinspectie/MHC is een van de toezichthouders.

Bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen, waarvan het effect bij een ramp vooral binnen het bedrijfsterrein blijft, moeten een Aanvullende Risico-Inventarisatie en Evaluatie maken. Dat zijn de ARIE-plichtige bedrijven.

2.3 Trends met betrekking tot Arbeidsmarktfraude

Na een daling van illegale tewerkstelling werd in 2009 weer enige toename geconstateerd. Verder werd in 2010 bij stakingen enkele malen een beroep op de Arbeidsinspectie/AMF gedaan om na te gaan of bepalingen over stakingsbreking in de Wet allocatie arbeidskrachten door Intermediairs (Waadi) niet werden overtreden. Bij arbeidsuitbuiting wijst de Nationaal Rapporteur Mensenhandel op de wenselijkheid van het aanpakken van tussenpersonen, malafide uitzendbureaus en faciliteerders die de benodigde documenten, huisvesting en werkplek organiseren.

Arbeidsmarkt	2007	2008	2009
Aantal verstrekte tewerkstellingsvergunningen	50.000	15.584	13.688*
Meldingen Notificaties 3e landers Bulgaren en Roemenen	n.v.t.	1.536	1.804
Genotificeerde personen 3e landers Bulgaren en Roemenen	n.v.t.	6.309	7.271
Kennismigranten 1e aanvraag	5.376	7.192	5.450
Verblijfsvergunningen voor Studie 1e aanvraag	8.666	9.318	10.180

* Betrof vooral Roemenen, Chinezen, Indiërs en Bulgaren in die volgorde; in 2009 nam het aantal twv-en af maar voor Roemenen met 10 % toe tot een totaal van 3.286.

Naleving Arbeidsmarkt	2007	2008	2009
Pseudo-zzp'ers	?	248	426 *
Wav boeterapporten	3.003	2.093	2.276
Wav processen-verbaal	9	16	17
WML boeterapporten	n.v.t.	53	80
WML waarschuwing	n.v.t.	11	40
Opsporing: Afgeronde strafrechtelijke onderzoeken naar Wav, Wml	12	23	14
Opsporing: Afgeronde strafrechtelijke onderzoeken mensenhandel / arbeidsuitbuiting	4	2	2

* Betrof in 2009 merendeels Bulgaren 371; de toename in 2009 t.o.v. 2008 betrof eveneens vooral Bulgaren

Aangekondigd nieuw beleid in 2011 is het Modern Migratiebeleid (MoMi) dat in de Vreemdelingenwet geïmplementeerd wordt. Het doel hiervan is om snelle en doeltreffende procedures te koppelen aan effectief toezicht. In dit kader worden de volgende twee Europese richtlijnen geïmplementeerd:

- De Richtlijn 2009/50/EG inzake kennismigranten moet de EU aantrekkelijker maken voor hoogopgeleiden. De richtlijn verplicht de lidstaten een Europese Blue Card af te geven aan mensen van buiten de EU (zogenoemde derdelanders) die er als kennismigrant langer dan drie maanden werken.
- De Richtlijn 2009/52/EG inzake maatregelen tegen werkgevers die derdelanders in dienst hebben die illegaal in Nederland zijn. Deze richtlijn moet de instroom van kansarmen beperken. Nieuwe elementen, die voor handhaving en opsporing van belang zijn, betreffen de verplichting om tewerkstelling van derdelanders te melden. Ook is er de mogelijkheid om werkgevers uit te sluiten van overheidsopdrachten of overheidsuitkeringen.

Eind 2010 wordt naar verwachting ook een Europese richtlijn van kracht die betrekking heeft op de positie en de rechten van het slachtoffer van mensenhandel. Daarnaast is in bespreking een voorstel van de Europese Commissie dat onder andere verplicht tot financiële ontneming als integraal onderdeel bij strafrechtelijk onderzoek naar mensenhandel.

In de WML is voor 2011 wetswijziging voorzien om de handhaving effectiever te maken. Het wordt mogelijk om de loonadministratie van een werkgever in beslag te nemen.

Nederland moet vóór 1 januari 2012 een besluit nemen over vrij verkeer van werknemers uit Roemenië en Bulgarije, en de Europese Commissie daarover informeren. De regering wenst de arbeidsmarkt gesloten te houden tot het einde van de overgangsregeling voor vrij verkeer van werknemers uit Roemenië en Bulgarije op 1 januari 2014. Dat betekent dat de Arbeidsinspectie/AMF tot die datum op naleving zal toezien.

2.4 Trends met betrekking tot re-integratie en inkomensvoorzieningen

Werkloosheid

De uitvoerende instanties binnen het stelsel hebben vanaf eind 2008 in recordtempo moeten omschakelen. Was in 2008 nog sprake van een dalend uitkeringsvolume en voortdurend toenemende krapte op de arbeidsmarkt. Het aantal banen van werknemers daalde in het eerste kwartaal van 2010 met 145.000 ten opzichte van het eerste kwartaal 2009. In het eerste kwartaal van 2010 bedroeg de werkloosheid gemiddeld 5,9% (459.000). In vergelijking met dezelfde periode in 2009 zijn er bijna 100.000 werklozen bijgekomen. De komende periode zullen de beschikbare middelen voor re-integratie beperkter worden.

Uitkeringen

Eind maart 2010 zaten 290.000 mensen in de bijstand; ruim 10% meer dan eind maart 2009. Het aantal mensen in de bijstand zal de komende jaren verder oplopen vanwege het aflopen van het recht op een WW-uitkering. In 2009 was het aantal aanvragen voor bijstand met 20% gestegen ten opzichte van 2008. Ook nam in 2009 na jaren van dalende instroom het aantal uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid licht toe tot 834.000.

Fraude

De afgelopen jaren hebben de uitvoeringsinstanties binnen het stelsel van werk en inkomen veel werk gestoken in handhaving en fraudebestrijding. Het aantal geconstateerde fraudegevallen loopt terug, maar er is nog altijd sprake van grote aantallen. Voor het totaal van de uitvoering door gemeenten, UWV en SVB

was in 2008 sprake van ruim 100.000 gevallen van geconstateerde niet-naleving van de inlichtingenverplichting over werk, inkomen, samenwoning, vermogen en dergelijke, met een geschat totaal schadebedrag van € 155 miljoen.

2.5 Consequenties voor 2011: naleving voorop

Spontane naleving en zelfwerkzaamheid bevorderen

In het regeerakkoord wordt een 'inspectievakantie' voor het bedrijfsleven aangekondigd. Dit houdt in dat bij deugdelijke zelfregulering met minder inspectiebezoeken per bedrijf kan worden volstaan. De inspectievakantie moet bijdragen aan vermindering van de druk van administratieve lasten en regels voor bedrijven en burgers. De directies van de Arbeidsinspectie betrekken momenteel al de vrijwillige certificatiesystemen in hun risicoanalyses en zullen zelfregulering, certificering en eigen initiatief van sectoren bevorderen. Spontane naleving van de wet kan worden bevorderd door zelfwerkzaamheid van sociale partners te stimuleren of door de meer medewerking van burgers en bedrijven bij toezicht beter te benutten. Om illegale tewerkstelling en malafiditeit via de uitzendbranche terug te dringen is het zelfreinigend vermogen van de branche versterkt door certificering via de Stichting Normering Arbeid (SNA). Verder worden in 2011 werkgevers die arbeidskrachten ter beschikking stellen, wettelijk verplicht om zich als uitzendbureau te laten registreren bij de Kamer van Koophandel. Zowel uitzendbureaus die niet als zodanig zijn ingeschreven als inleners die gebruikmaken van uitzendkrachten van deze bureaus, zullen worden beboet. De Arbeidsinspectie/AMF zal toezicht gaan houden op de naleving van deze nieuwe regels. In de loop van 2011 zal de Arbeidsinspectie/AMF bovendien aan de SNA informatie verstrekken over boetes die zijn opgelegd aan gecertificeerde ondernemingen.

Naleving van arbeidswetten kan verder worden bevorderd door sociale partners.

Daartoe is eerder bijvoorbeeld de Arbeidsomstandighedenwet ingrijpend gewijzigd. Werkgevers en werknemers hebben een grotere eigen verantwoordelijkheid gekregen voor de manier waarop de wettelijke doelen worden bereikt. Die aanpak wordt vastgelegd in arbocatalogi die werkgevers- en werknemersorganisaties per bedrijfstak met elkaar opstellen. In een arbocatalogus zijn de belangrijkste arbeidsrisico's in de betreffende bedrijfstak geïnventariseerd. Ook is daarin per risico de stand van de techniek opgenomen

om de risico's te kunnen beheersen. De afzonderlijke bedrijven kunnen gebruikmaken van die kennis bij het maken van hun eigen risico-inventarisatie en het vaststellen van de maatregelen.

De verwachting is dat Nederland rond 1 januari 2011 beschikt over ongeveer 140 getoetste catalogi, waaronder dan meer dan 55 % van de werknemers valt. Goedgekeurde arbocatalogi vormen het referentiekader voor de handhaving door de inspecteurs van de Arbeidsinspectie in de betreffende bedrijfstakken.

Naleving kan voorts door gerichte samenwerking met bedrijven worden bevorderd.

De lessen van majeure incidenten, zoals de explosies van BP Texas raffinaderij, olieopslagtanks in Buncefield Engeland en het olieboorplatform Deep Horizon in de Golf van Mexico, leiden ook in Nederland tot activiteit. Door gerichte samenwerking van overheid en (petro-)chemische industrie in landelijke werkgroepen worden de consequenties voor vergelijkbare processen van het falen van de elementen in het beheersen van de veiligheid in kaart gebracht en worden verbeteracties gerealiseerd.

In 2009 en 2010 heeft de Arbeidsinspectie/AMF een aantal onderzoeken uitgevoerd naar het niet naleven van de Wet Arbeidsbemiddeling door Intermediairs (Waadi). Reden daarvoor waren signalen over ongeoorloofde wijzen van stakingsbreking. Op grond van die ervaringen wordt nu de Waadi aangepast zodat de Arbeidsinspectie/AMF voortaan meer concrete informatie aan sociale partners kan verstrekken. Deze informatie kan dan in een civiele procedure worden gebruikt.

Goedgekeurde arbocatalogi vormen het referentiekader voor de handhaving door de inspecteurs

Handhaving door sancties

Als de wil ontbreekt, de inspanning achterwege blijft na waarschuwing, of als sprake is van grove overtredingen of recidive, dan zijn strafmaatregelen aan de orde in de vorm van processen verbaal of administratieve boetes.

In de strafrechtelijke handhaving wil de regering minimumstraffen wettelijk vastleggen. Hiernaast zet Justitie door versterking van de samenwerking tussen het OM, de politie en de Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD's) in op uitbreiding van de ontneming van criminele vermogens. Samen met de BOD's wordt gekeken hoe dit effect kan worden versterkt.

Administratieve boetes zijn een instrument bij handhaving van de Arbowet, de Wet Arbeid Vreemdelingen, de Arbeidstijdenwet en de Wet Minimumloon. Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de aantallen en som van de boetes per wet tot heden.

Opgelegde boetes	2008	2009	2010 verwacht
Binnengekomen zaken	4.341	4.499	4.000
Afgehandelde zaken	4.664	5.099	4.200

Som opgelegde boetes (per wet)	2008	2009	2010 verwacht
Arbowet	€ 9,1 mln	€ 13,3 mln	€ 8,4 mln
Wet Arbeid Vreemdelingen	€ 36,0 mln	€ 26,4 mln	€ 32,5 mln
Arbeidstijdenwet	€ 0,8 mln	€ 0,5 mln	€ 0,4 mln
Wet Minimumloon	€ 0,8 mln	€ 0,9 mln	€ 1,6 mln

Communicatie

Naleving wordt bevorderd door heldere communicatie over regels. De doelgroepen moeten de verplichtingen kennen en weten dat er op naleving gecontroleerd wordt. In 2010 heeft de Arbeidsinspectie/AMF, in samenwerking met de Belastingdienst, voorlichting gegeven aan opdrachtgevers en -nemers bij de Eemshaven over onder meer arbeidsmarktwetgeving. Vervolgens is met meerdere grote opdrachtgevers hun maatregelen om arbeidsmarktfraude te voorkomen periodiek besproken. In 2011 wordt deze werkwijze voortgezet bij andere grote infrastructurele werken, zoals de aanleg van de 2e Maasvlakte.

In 2011 zullen publiciteitscampagnes “weet hoe het zit” worden voortgezet over het werken met buitenlandse werknemers of opdrachtverlening aan buitenlandse zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). Ook de campagne naar aanleiding van de vereenvoudiging van de verificatieplicht (het controleren van de identiteitsbewijzen van de arbeidskrachten) krijgt een vervolg. Hetzelfde geldt voor de campagnes om potentiële arbeidsmigranten uit voornamelijk Polen, Bulgarije, Roemenië en Portugal in eigen taal voor te lichten over hun rechten en plichten.

Informatie-uitwisseling
tussen toezichthoudende en
opsporende diensten draagt bij
aan de effectiviteit van toezicht en
kan de administratieve belasting
voor bedrijven verminderen

Preventie

Naleving wordt bevorderd door regelgeving goed te toetsen op uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, fraudegevoeligheid en administratieve lasten. Dat begint met kritisch kijken naar de kwaliteit en noodzaak van nieuwe regelgeving. De kwaliteit van regelgeving kan worden bevorderd door heldere voorschriften en heldere doelen die goed na te leven en te handhaven zijn. Ook moeten heldere voorschriften de administratieve lasten voor burgers, bedrijven en overheid beperken. De dienstverleningsprocessen bij de uitvoering van de sociale zekerheid moeten zo worden vormgegeven, dat zij overtredingen voorkomen of ontmoedigen en leiden tot vroegtijdig traceren. De Inspectie SZW i.o. zal als geïntegreerde dienst haar taak om regelgeving vooraf te toetsen extra aandacht geven.

Informatie-uitwisseling en coördinatie met andere diensten

Informatie-uitwisseling tussen toezichthoudende en opsporende diensten draagt bij aan de effectiviteit van toezicht en kan de administratieve belasting voor bedrijven verminderen. In dit verband zijn de volgende initiatieven van belang:

- IWI participeert ook in 2011 in het opgestarte traject ‘Kennisdelen’ waarin verder UWV, DIVOSA, SVB en VNG participeren. Het streven is om concrete uitvoerings- en toezichtinformatie over werk en inkomen elektronisch voor de partijen open te stellen en toegang tot kennisdatabases te verwezenlijken.
- De Arbeidsinspectie/MHC heeft met collega-toezichthouders van regionale brandweerorganisaties en bevoegd gezag Milieu een nieuw informatiestelsel ontwikkeld: de Inspectieruimte BRZO. Hierin worden inspecties gezamenlijk voorbereid en vindt rapportage van de opgeslagen bevindingen plaats. De gezamenlijke inspectie-informatie wordt op deze wijze eenduidig opgeslagen en is voor alle diensten beschikbaar.
- De Arbeidsinspectie/AMF en de Belastingdienst hebben een convenant over het uitvoeren van risicoanalyses, gezamenlijke toezichtactiviteiten en het uitwisselen van gegevens. Het deelconvenant Arbeidsmarkt is in 2010 uitgebreid naar sectoren en onderwerpen die zowel bij de Arbeidsinspectie/AMF en de Belastingdienst de komende jaren prioriteit hebben.
- Net als in voorgaande jaren levert de IND ook in 2011 gegevens over kennismigranten bij bedrijven en over studenten aan onderwijsinstellingen die door de IND als risicovolle bedrijven en onderwijsinstellingen worden aangemerkt. UWV WERKbedrijf levert gegevens over bedrijven aan wie een tewerkstellingsvergunning voor werkstudenten en stagiaires is afgegeven of geweigerd.
- Vanaf 2011 heeft de Arbeidsinspectie/AMF een inkijsmogelijkheid in het vergunningenapplicatiesysteem van UWV WERKbedrijf. Via SUWI-net kan de Arbeidsinspectie/AMF tewerkstellingsvergunningen controleren. Daarbinnen zullen de mogelijkheden onderzocht worden tot het aansluiten op het nieuwe systeem van de IND.
- Op basis van de Wet politiegegevens (Wpg) wordt gewerkt aan het realiseren van een eenvoudiger gegevensuitwisseling tussen opsporingsdiensten.
- Op grond van de Detacheringsrichtlijn 96/71/EG moeten Europese arbeidsinspecties zaakinformatie uitwisselen over naleving van de arbeidswetgeving bij detachering van werknemers naar een ander Europees land. In de loop van 2011 moet hiervoor het Interne Markt Informatiesysteem (IMI) van de EU gebruikt gaan worden.

- SZW heeft met andere Europese landen afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling tussen inspectie-diensten onderling en tussen sociale zekerheidsinstellingen onderling in Memoranda of Understanding (MOU). In 2011 streeft SZW naar MOU's met Duitsland en België.
- In 2011 wordt naar verwachting de Wav aangepast, zodat UWV meer mogelijkheden krijgt om een tewerkstellingsvergunning in te trekken of te weigeren. Daarmee vervalt in een aantal gevallen de schorsende werking van het aantekenen van bezwaar en beroep tegen UWV-besluiten op tewerkstellingsvergunningen.
- Op basis van de ervaringen met handhaving van de Wet Minimumloon is in 2010 de wetgeving aangepast zodat de administratie van een werkgever inbeslaggenomen kan worden.
- De Arbeidsinspectie en de SIOD zijn met het Openbaar Ministerie, Justitie, de Koninklijke Marechaussee een samenwerkingsverband gestart voor de aanpak van mensenhandel door Chinezen.

3

Risicoanalyse en effectmeting

3.1 Inspectiebrede risicoanalyse

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven, zet de inspectie haar mensen en middelen selectief en flexibel in: daar waar en hoe die inzet het maximale effect sorteert. Om dat te bepalen gaat de Inspectie SZW i.o. inspectiebrede risicoanalyses uitvoeren over het gehele SZW-terrein en daarvoor nieuwe ICT-tools ontwikkelen.

Bij deze analyse worden de huidige en toekomstige risico's op het terrein van SZW in kaart gebracht. Behalve risico's van niet-naleving van wet- en regelgeving en belangrijke risico's op SZW-terrein, gaat het ook om nieuwe risico's en om de perceptie van risico's van politiek en publiek. Op basis van deze risicoanalyses stelt de Inspectie SZW i.o. prioriteiten vast en maakt keuzes in de mix van type toezichtinterventies. Deze risicoanalyses zijn en worden ontwikkeld op de verschillende specifieke terreinen: arbeidsverhoudingen, arbeidsomstandigheden, participatie & re-integratie en inkomensvoorzieningen.

3.2 Risicoanalyses van de directies

Arbeidsinspectie directie Arbeidsomstandigheden (Arbo) en directie Major Hazard Control (MHC)

De analyses van de risico's op het terrein van arbeidsomstandigheden zijn gebaseerd op het Arbeidsinspectie Risicomodel Arbeidsomstandigheden (AIRA), de resultaten van de monitor Arbo in bedrijf, de resultaten van inspectieprojecten en andere informatiebronnen.

In 2010 is een belangrijke stap gemaakt in de risicoanalyse door bronbestanden van diverse onderzoeken aan elkaar te koppelen en beter te benutten. Dit zal leiden tot een Datawarehouse Arbo, waarin inzichten uit deze onderzoeken vertaald worden naar geaggregeerde kennis van de stand van de arbeidsomstandigheden in Nederland.

In de tabel in bijlage 2 ziet u de arbeidsrisico's in bedrijven (alle sectoren), de maatregelen die dienen te zijn of worden getroffen.

De risicoselectie op sector- en brancheniveau alleen is niet voldoende voor een adequaat onderscheid tussen de bedrijven waar de Arbeidsinspectie/Arbo wel of juist niet naar toe zou moeten voor inspectie en onderzoek. De Arbeidsinspectie/Arbo hanteert daarom sinds enige tijd een systeem de bevindingen van eerdere inspecties te 'labelen' met rood, oranje of groen op basis van het model 'Selectief Toezicht Arbeidsinspectie' (STA). De kleur bepaalt de kans of een bedrijf wel of niet in een nieuw inspectieproject wordt meegenomen.

De Arbeidsinspectie/MHC past een toezichtmodel toe waarin de mate van beheersing van de veiligheid door een BRZO- of ARIE-bedrijf, zoals vastgesteld tijdens eerdere inspecties, gerelateerd wordt aan de grootte van de gevaren. Dit geeft een indicatie voor de in te zetten toezichtlast in aantal inspectiedagen per jaar.

Voor ieder BRZO-plichtig bedrijf is een meerjareninspectieplan opgesteld. Daarin zijn de inspectiedoelen voor het bedrijf vastgelegd, doorgaans voor de komende vijf jaar .

Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) en Arbeidsinspectie directie Arbeidsmarktfraude (AMF)

De risicoanalyse op het terrein van de Arbeidsmarktfraude gebeurt jaarlijks door de SIOD, Arbeidsinspectie/AMF en de beleidsdirectie Arbeidsverhoudingen samen. Zij doen dit op basis van meldingen en informatie van sociale partners en handhavingspartners.

Informatie over ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmarktfraude wordt per sector en of onderwerp geanalyseerd. Vervolgens bepalen de diensten gezamenlijk wat gezien de aard van de problematiek het meest geschikte handhavingsinstrument is.

In 2010 heeft de SIOD op verzoek van de Arbeidsinspectie/AMF een risicoanalyse uitgevoerd (amendement Spekman) voor de sectoren bouw, uitzendbureaus, land- en tuinbouw en schoonmaak. De uitkomsten van deze risicoanalyse zijn een hulpmiddel om ondernemingen binnen deze sectoren te selecteren, die in 2011 geïnspecteerd worden.

Door gegevens van diverse instanties zoals Belastingdienst, UWV, Immigratie- en Naturalisatiedienst en Arbeidsinspectie/AMF naast elkaar te leggen, kan voor een aantal inspectieprojecten een heel gerichte selectie van te inspecteren bedrijven gemaakt worden. Onderwerp van inspectie voor AMF zijn studenten, kennismigranten, stagiaires en bv's in oprichting. Daarnaast zal, in overleg met de SIOD, een pilot worden opgezet in de zorgsector.

De uitkomsten van het gezamenlijke traject met Arbeidsinspectie/AMF, geven bij de SIOD voor een belangrijk deel invulling aan het Handhavingsarrangement. Hierin staan kwalitatieve en kwantitatieve afspraken over de handhaving door de SIOD, de SVB, UWV en de Arbeidsinspectie met het Functioneel Parket.

Inspectie Werk en Inkomen (IWI)

De kabinetsdoelstellingen voor het stelsel van werk en inkomen zijn bepalend in de risicoanalyse op dit terrein. Verder staan onderwerpen centraal die politiek en beleidsmatig van belang zijn in gesprekken met stakeholders en relevante organisaties (die beschikken over relevante expertise, onderzoeken, vakliteratuur en adviezen).

De lijnen vanuit het meerjarenplan 2010-2013 van IWI zijn richtinggevend voor het benoemen van toezicht-thema's voor 2011. Het gaat om de volgende thema's: groepen onder druk, bestendigheid van het stelsel van werk en inkomen, leveren van maatwerk, en informatieprocessen en effectiviteit. Thema's van IWI voor 2011 zijn: hogere werkdruk en risico's voor dienstverlening, de toename van de arbeidsparticipatie door het activerend stelsel, de aandacht voor handhaving en fraudebestrijding, en de kwaliteit van dienstverlening en digitalisering binnen het uitvoeringstelsel van werk en inkomen.

3.3 Effectmeting

Effectmeting is het bepalen in welke mate activiteiten van een inspectie bijdragen aan inspectiedoelen. Dat kan bijvoorbeeld gaan om de naleving van wetten en regelingen en de mate waarin de beoogde kwaliteit van een publieke taak wordt gerealiseerd.

De Arbeidsinspectie/Arbo meet effectiviteit en in 2011 worden de resultaten bekend van de pilot in de sector Grafimedia. In 2011 krijgt die effectmeting een vervolg in een andere sector. Ook rond enkele specifieke voorlichtingsthema's bekijkt de Arbeidsinspectie/Arbo de effecten. Tevens voert de Arbeidsinspectie met enige regelmaat klanttevredenheidsonderzoeken uit. De informatie hieruit geeft inzicht in de manier waarop bedrijven de inspecties en het toezicht van de Arbeidsinspectie ervaren. De Arbeidsinspectie/AMF is in 2009 gestart met een pilot handhavingscommunicatie in de detailhandel in enkele oude stadswijken.

Detailisten zijn eerst voorgelicht over de Wav en de WML. Kort daarna is geïnspecteerd op de naleving van deze wetten door de doelgroep. Door een jaar later deze doelgroep nogmaals te inspecteren, wil AMF meten welk effect deze handavingscommunicatie heeft gehad en hoe lang die beklijft.

De kabinetsdoelstelling om regeldruk en toezichtlasten te verminderen vergt in 2011 vasthoudende aandacht voor de last die van de Arbeidsinspectie uitgaat. De Arbeidsinspectie is de afgelopen jaren, volgens extern onderzoek goed geslaagd in reductie van die last. In de domeinen waarvoor volgens een taakverdeling binnen de Inspectieraad, de Arbeidsinspectie verantwoordelijk is, daalde de toezichtslast met 25 % tussen 2007 en 2009. Daarmee was het streven voor 2011 al in 2009 gehaald. De toezichtslastmetingen in bouw, hout, metaal en de kleine industrie lieten een goede bijdrage vanuit de Arbeidsinspectie zien. De Arbeidsinspectie zal zich in 2011 verder inspannen om de administratieve lastendruk in 2012 nogmaals met 10 % te verlagen ten opzichte van 2010.

Voor de Arbeidsinspectie en de andere rijksinspecties geldt dat de totstandkoming van één databestand "Inspectieview" verdere afstemming en coördinatie gaat vergemakkelijken. De Arbeidsinspectie heeft een vast systeem van klanttevredenheidsonderzoeken onder zowel werkgevers als werknemers. De thematiek zal ook in het overleg met sociale partners in sectoren aandacht krijgen opdat synergie behaald wordt in de activiteiten van overheid en sociale partners. Ook zal de Arbeidsinspectie/ directie Arbo in 2011 meedoen aan "het Bewijs van Goede Dienst", een systeem dat VNO-NCW en MKB Nederland en de gemeenten ontwikkeld hebben over de dienstverlening door gemeentelijke diensten aan het bedrijfsleven. Het Secretarissen Generaal Overleg over Regeldruk heeft deze systematiek ook aan uitvoerende en toezichthoudende rijksdiensten aangeraden. De Arbeidsinspectie en Voedsel en Waren Autoriteit zijn de eerste rijksdiensten die dit instrument gebruiken. In 2010 is door een extern bureau SIRA een beoordelingskader waarin de wensen van het bedrijfsleven geformuleerd staan over diensten van de Arbeidsinspectie geformuleerd. Administratieve en toezichtlasten krijgen aandacht evenals de beleving van de deskundigheid van de inspecteurs, de transparantie, tijdigheid, enz.

IWI meet effect door na te gaan wat de uitvoeringsinstanties en de minister concreet met de bevindingen van IWI doen om de uitvoering te verbeteren.

De SIOD meet het effect van opsporing door na te gaan of het OM goed bediend is. Dat levert input op voor bijstelling van de werkwijze voor signaleringsbrieven. In overleg met deelnemende gemeenten wordt de handavingsondersteuning geëvalueerd.

4

Resultaten

4.1 Arbeidsinspectie directie Arbeidsomstandigheden

De Arbeidsinspectie/Arbo houdt toezicht via projecten en programma's door bedrijven te bezoeken. Reactief toezicht is aan de orde naar aanleiding van arbeidsongevallen, klachten, verplichte meldingen, kennisgevingen en signalen over misstanden. Actief en reactief toezicht beslaan in 2011 beide circa 50% van de beschikbare inspectiecapaciteit.

De Arbeidsinspectie/Arbo zal in 2011 de volgende resultaten leveren:

- 20.400 inspecties van bedrijven waarvan:
 - 2.200 arbeidsongevallen onderzoeken
 - 1.200 klachtenonderzoeken

en een verwachte handhaving bij 55% van de bedrijven

- 7-12 signaleringsrapporten in het kader van het toezicht op certificerende keuringsinstellingen.
- 10 sectorrapportages met een beeld van de arbeidsomstandigheden.

* Op basis van voorgaande jaren is het handhavingspercentage bij inspecties op eigen initiatief van de Arbeidsinspectie rond 52%, voor klachten 58% en voor ongevallen 58%. Interventies bestaan uit stimuleringsbrieven, waarschuwingen, eisen tot naleving, stilleggingen, bestuurlijke boetes en processen-verbaal. Los daarvan maakt preventieve handhavingscommunicatie deel uit van inspecties.

Samenwerking Arbeidsinspectie/Arbo met andere toezichthouders en vermindering van toezichtslast

De nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit, Inspectie Verkeer en Waterstaat en het Staattoezicht op de Mijnen zijn medetoezichthouder voor arbeidsomstandigheden en arbeid- en rusttijden in respectievelijk de horeca, het vervoer en de grondstoffenwinning op land en offshore. De Arbeidsinspectie werkt actief mee aan het ontsluiten van inspectiegegevens voor andere toezichthouders. Het doel daarvan is om inspectiebezoeken beter te selecteren en af te stemmen. Daarvoor heeft de Arbeidsinspectie 'Inspectieview' geïnitieerd, waarmee rijksinspecties hun inspectiegegevens voor elkaar ontsluiten. Dit geldt beperkt ook voor enkele gemeenten met wie gegevens uitgewisseld worden over de bouw, hout, metaal en overige industrie.

Toezicht op certificerende instellingen

SZW gebruikt voor een aantal risicovolle werkzaamheden en beroepen wettelijk verplichte certificering. Daarmee kunnen we risico's beperken. Organisaties die de minister aanwijst, verzorgen de keuring en certificering. Certificatie- en keuringsinstellingen (cki's) zijn commerciële organisaties met een publieke taak op het terrein van keuringen en certificering van producten en diensten. De Arbeidsinspectie/Arbo heeft een rol in het toezicht op cki's

Meer aandacht voor de Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)

De naleving van de zorgplichtartikelen uit de Arbowet moet beter. De RI&E is hier een kernonderdeel van. Naar verwachting zal de Tweede Kamer een voorstel tot wetswijziging aanvaarden, waardoor het voor bedrijven met minder dan 25 werknemers eenvoudiger wordt om aan de RI&E-verplichting te voldoen. Zij hoeven dan geen arbodeskundige in te schakelen, maar kunnen gebruikmaken van een branche-RI&E. De Arbeidsinspectie/Arbo zal bijdragen aan meer naleving, door vanaf 2011 bij inspecties in bedrijven met minder dan 25 werknemers altijd op de RI&E te handhaven.

Inspecties

Inspecties zijn de kern van het werk van de Arbeidsinspectie. In de tabel ziet u het bereik van de activiteiten van de Arbeidsinspectie/Arbo in 2011. Als het nodig is, bezoekt de Arbeidsinspectie/Arbo een bedrijf een tweede keer, om vast te stellen of een overtreding ook daadwerkelijk is opgeheven.

Bedrijfsgerichte interventies per werksoort

	Aantal bedrijfsbezoeken	Bedrijven met overtreding	% van beschikbare capaciteit voor inspecties	Aantal bereikte bedrijven door bedrijfsbezoeken
Inspectieprojecten	22.000	7.800	47 %	13.840
Monitoronderzoeken*	2.660	-	7 %	2.660
Ongevalsonderzoek	6.600	1.550	37 %	2.200
Klachtenonderzoek	2.500	900	7%	1.200
Overige meldingen**	900	400	2 %	500
Totaal	34.660	10.650	100 %	20.400

* Monitoringonderzoek betreft de stand van zaken rond arbeidsomstandigheden in bedrijven.

** Dit betreft de wettelijk verplichte meldingen te weten over asbestverwijderen, Warenwet, liften, importcontainers, ioniserende bronnen en in het kader van het Bouwprocesbesluit. Verder gaat het om aanvragen voor het predicaat Koninklijke en hofleverancier, ontheffing kranen, duikarbeid en Arbeidstijdenwet.

Er komt meer aandacht voor agressie en geweld en werkdruk. Verder wordt er bij meer inspecties gekeken naar de 'systeemkant', de naleving van de zorgverplichtingen die de Arbowet kent. Ten slotte wordt zwaarder ingezet op 'niet-nalevers': bedrijven met veel overtredingen.

Hieronder staan de accenten en de verschillende sporen waarlangs de Arbeidsinspectie/Arbo in 2011 te werk zal gaan. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- A. Sectoraanpak
- B. Sectoroverstijgende thema's
- C. Onderzoek naar arbeidsongevallen en klachten
- D. Handelen naar aanleiding van meldingen en verzoeken
- E. Markttoezicht productwetgeving
- F. Toezicht op certificatie- en keuringsinstellingen

(Een totaaloverzicht prioritaire sectoren en activiteiten in 2011 is opgenomen in bijlage 1.)

A. Sectoraanpak

De Arbeidsinspectie/Arbo zet erop in om samen met bedrijven, sectororganisaties en werkgevers- en werknemersorganisaties op diverse manieren de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet en de Arbeidstijdenwet te verbeteren. De Arbeidsinspectie/Arbo heeft achttien sectoren benoemd waarop zij zich hoofdzakelijk richt. Daarna voeren we een nadere risicoanalyse uit, en een analyse van de activiteiten van de sociale partners in die sectoren (zoals het maken van een arbocatalogus). Deze informatie bepaalt de aard en omvang van de inzet van de Arbeidsinspectie/Arbo per sector.

Ook wordt gekeken naar de redenen waarom de wet niet wordt nageleefd, zoals gebrekkige kennis van de regelgeving, machteloosheid door bijvoorbeeld ontoereikende techniek of economische motieven. Vervolgens wordt per sector een mix en samenspel van inspectie en handhaving, algemene voorlichting en maatwerkvoorlichting voor specifieke doelgroepen en overleg en afstemming met de sector en andere toezichthouders opgezet.

De Arbeidsinspectie/Arbo heeft
achttien sectoren benoemd waarop
zij zich hoofdzakelijk richt

B. Sectoroverstijgende thema's

Sommige arborisico's komen in veel sectoren voor en vragen met name om bewustwording.

De Arbeidsinspectie/Arbo gaat in 2011 de volgende thema's en onderwerpen specifieke aandacht geven:

- Thema 1: Verminderen en voorkomen van ongevallen
In de EU-strategie voor gezond en veilig werken is de ambitie neergelegd om arbeidsongevallen in heel Europa in de periode tussen 2007 en 2012 met 25% te verminderen. Deze strategie is, samen met het feit dat sinds 2005 de dalende trend in arbeidsongevallen tot stilstand is gekomen, de aanleiding voor het Actieplan Arbeidsveiligheid van SZW.
De beleidsdirectie Gezond en Veilig Werken benadert in dat kader een aantal bedrijven met een hoge kans op arbeidsongevallen, om mee te werken aan het verminderen van het aantal ongevallen. De Arbeidsinspectie/Arbo zal de bedrijven inspecteren die niet op vrijwillige basis aan dat Actieplan willen meewerken. Ook bezoekt de Arbeidsinspectie/Arbo opnieuw bedrijven waar in de afgelopen jaren ongevallen hebben plaatsgevonden en bestuurlijke boetes zijn opgelegd. Verder wordt in dit programma ingezet op bewustmaking van (toekomstige) werknemers. Het accent zal liggen op de verantwoordelijkheden van werknemers bij het veilig maken van de eigen werkomgeving.
- Thema 2: Beter omgaan met gevaarlijke stoffen
De Europese arbeidsinspecties zijn in 2010 begonnen met een informatie- en handavingscampagne. Deze richt zich op het veilig en gezond werken met gevaarlijke stoffen (in kleine en middelgrote bedrijven) en loopt door tot en met maart 2011. Het doel is betere naleving van de wetgeving voor gebruik van gevaarlijke stoffen op het werk. In Nederland krijgt deze campagne vorm in het programma 'Omgaan met gevaarlijke stoffen', dat wetgeving toegankelijk maakt.
- Thema 3: Aanpakken van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken
Een programma van de Arbeidsinspectie/Arbo zal zich op de werkgevers in de publieke sector richten, waar werknemers contact hebben met publiek. Dit gebeurt in afstemming met het project Veilige Publieke Taak van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, dat zich in de media vooral richt op de burger.

- Thema 4: Kernenergiewet en stralingsbronnen
De Arbeidsinspectie/Arbo ziet toe op de omgang met stralingsbronnen, die in de zorg, de bouw en de industrie worden toegepast.
- Thema 5: Asbest
In 2011 zet de Arbeidsinspectie/Arbo samen met de VROM-Inspectie en het Openbaar Ministerie verder in op het sluitend maken van de keten. Verwijderd asbest moet aantoonbaar op de stortplaats terecht komen, en betrokken werknemers moeten beschermd zijn tegen gezondheidsrisico's. Het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie heeft voor 2011 aan de Arbeidsinspectie/Arbo ondersteuning gevraagd, bij onderzoek in grote asbestzaken.

C. Onderzoek naar arbeidsongevallen en klachten

Er gebeuren ongevallen met ernstig letsel die het gevolg zijn van het niet naleven van wettelijke verplichtingen. Uit een ongevalsonderzoek kan een bestuurlijke boete voor de werkgever voortvloeien. Dit heeft een functie voor het rechtsgevoel in de maatschappij. Het onderzoek naar deze ongevallen levert bovendien kennis op over achterliggende oorzaken, die wordt gebruikt voor inspectieprojecten en andere activiteiten die op preventie zijn gericht.

Ongevalsonderzoeken vragen veel inspectiecapaciteit. Daarom zullen we in 2011 mogelijkheden bekijken om selectiever te zijn in het handelen naar aanleiding van de meldingen.

Werknemers, hun gezinsleden, ondernemingsraden en vakbonden kunnen met hun klachten bij de Arbeidsinspectie terecht. Daarbij besteedt de Arbeidsinspectie consequent aandacht aan het bewaken van de anonimiteit van de klager. Klachten van niet direct betrokkenen worden gezien als 'tips' voor mogelijke misstanden. Deze klachten pakken we alleen op als er sprake lijkt te zijn van een ernstige overtreding of ernstige risico's.

D. Handelen naar aanleiding van meldingen en verzoeken

Op een aantal onderwerpen voert de Arbeidsinspectie/Arbo activiteiten uit op basis van meldingen en verzoeken. Sinds 2009 kunnen deze meldingen via het loket van de Arbeidsinspectie op internet worden gedaan. Activiteiten naar aanleiding van meldingen en verzoeken betreffen:

- *Asbest*
Verwijderen van asbesthoudend materiaal moet vooraf gemeld worden.
- *Duikarbeid*
Duikarbeid wordt vaak verricht in troebel water, onder koude omstandigheden en onder overdruk. Dat maakt het werk gevaarlijk. In 2011 wordt geïnspecteerd op specifieke duikbedrijven en duikscholen.

- *Biologische agentia*
Het werken met biologische agentia van de categorieën 2, 3 en 4 (agentia die mensen ziek kunnen maken) in diagnostische laboratoria en onderzoeksinstellingen moet vooraf aan de Arbeidsinspectie/Arbo worden gemeld. Een aantal meldingen zal tot een inspectiebezoek leiden.
- *Ontheffingen Arbeidstijdenwet*
Voor enkele onderdelen van de Arbeidstijdenwet zijn ontheffingen mogelijk, zoals het verbod op kinderarbeid en permanente nachtarbeid.
- *Ontheffingen Vluchtige Organische Stoffen*
De ontheffingsregeling voorziet in vrijstelling van deze vervangingsplicht voor bijzondere situaties. Daarvoor moet per geval een ontheffing worden aangevraagd bij de Arbeidsinspectie.
- *Liften*
Aangewezen keuringsinstellingen zien bij keuringen toe op de staat van onderhoud en de veiligheid van liften. Bij de Arbeidsinspectie kunnen ontheffingen worden aangevraagd van specifieke eisen en de Arbeidsinspectie/Arbo kan op verzoek onveilige liften stilleggen.
- *Kraanmachinisten*
Buitenlandse kraanmachinisten die in Nederland komen werken, dienen zich te wenden tot een aangewezen keuringsinstelling. Deze beoordeelt de deskundigheid en geeft een deskundigheidsbewijs af. De Arbeidsinspectie/Arbo geeft op basis van dit deskundigheidsbewijs een tijdelijke ontheffing voor het Nederlandse certificaat van vakbekwaamheid.

E. Markttoezicht productwetgeving

Markttoezicht op productwetgeving gaat om professionele productgebieden zoals machines, persoonlijke beschermingsmiddelen, containers, liften, drukvaten van eenvoudige vorm, drukapparatuur, explosieveilig materieel en elektrotechnische producten. Samen met andere Europese toezichthouders toetsen we in 2011 producten en correct gebruik. Het gaat om windturbines, bowlingmachines, agrarische machines, explosieveilig materieel en motormaaiers.

Markttoezicht op productwetgeving bij de Arbeidsinspectie/Arbo omvat de volgende taken:

- Toezicht naar aanleiding van ongevalsonderzoek, waarin constructie- of materiaalfouten aan arbeidsmiddelen of persoonlijke beschermingsmiddelen een factor lijken te zijn geweest.
- Onderzoek op verzoek van Europese partners bij een fabrikant die in Nederland is gevestigd.
- Onderzoek naar aanleiding van klachten van derden zoals concurrenten.

F. Toezicht op certificatie- en keuringsinstellingen

Om risico's te beperken, maakt SZW voor een aantal risicovolle werkzaamheden en beroepen gebruik van wettelijk verplichte certificering. Het toezicht op de certificatie- en keuringsinstellingen (cki's) is een taak van de Arbeidsinspectie/Arbo. In de volgende tabel is aangegeven welke activiteiten de Arbeidsinspectie/Arbo gaat uitvoeren.

1. Toegezegde of reguliere activiteiten	
Onderwerp	Doel
Aanwijzingsonderzoek	De Arbeidsinspectie voert aanwijzingsonderzoek voor de minister uit.
Beoordeling verantwoordingsinformatie cki's	De Arbeidsinspectie beoordeelt de verantwoordingen van cki's.
Hijskraankeuringen	Een herhalingsonderzoek naar de kwaliteit van certificaten en keuringen door cki's.
Afhandeling signalen	Onderzoek naar aanleiding van signalen over certificaten en keuringen door cki's.

De Arbeidsinspectie heeft een indeling gemaakt naar projecten die uitgevoerd worden op basis van een risicoanalyse (r) en projecten die uitgevoerd worden op basis van steekproefsgewijs toezicht (s).

2. Nieuwe projecten

Onderwerp	r/s	Doel
Asbestinventarisatie	r	In 2009 is certificatie van asbestverwijderingsbedrijven onderzocht. In 2011 wordt de kwaliteit van de certificatie verder onderzocht.
Drukapparatuur	r	In 2010 is een pilot uitgevoerd in samenwerking met de Arbeidsinspectie/MHC, ter voorbereiding op onderzoek in 2011.
Deskundig Toezichthouder Asbest, ATEX (ATmosphères EXplosibles)	s	Een actueel beeld van de kwaliteit van de uitvoering op nog te selecteren werkvelden.

Op het terrein van certificatie Arbowetgeving wordt gewerkt aan vernieuwing van het stelsel.

Voor het toezicht van de Arbeidsinspectie/Arbo op de cki's betekent dit vooral:

- een betere uitwisseling van informatie over tekortkomingen van certificaathouders;
- extra sanctiemogelijkheden.

4.2 Arbeidsinspectie directie Arbeidsmarktfraude

Het toezicht van de Arbeidsinspectie/AMF is gericht op bevordering van de naleving en handhaving van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi). Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie/AMF een signalerende functie ten aanzien van mogelijke situaties van arbeidsuitbuiting.

De Arbeidsinspectie/AMF zal in 2011 de volgende resultaten leveren:

- 7.760 inspecties waarbij circa 9.800 werkgevers worden gecontroleerd.*
- Producten in de ketenbenadering, zoals signaleringen arbeidsgerelateerde uitbuiting en rapporten van bevindingen.

* Bij een inspectie zijn vaak meerdere werkgevers betrokken, zoals bij in- en uitleensituaties of bij (onder)aanneming van werk. Los van preventieve handhavingcommunicatie zal handhaving bestaan uit waarschuwingen voor de WML en bestuurlijke boetes voor WML, Wav en Waadi en processen verbaal.

Voor 2011 heeft de risicoanalyse geleid tot een keuze voor te besteden beleids-, inspectie- en/of opsporingscapaciteit aan de sectoren land- en tuinbouw, bouw, schoonmaak, intermediairs, detailhandel, autobedrijven en horeca. Daarnaast zullen de volgende thema's onderwerp van inspectie zijn: studenten, kennismigranten, stagiaires en bv's in oprichting. Ook zal de Arbeidsinspectie/AMF, in samenspraak met de SIOD, een pilot opzetten in de zorgsector.

De handhavingsactiviteiten van de Arbeidsinspectie/AMF worden uitgevoerd binnen de kaders van een doorlopend inspectieprogramma, landelijke en regionale projecten, interventieteams of andere samenwerkingsverbanden. In 2011 reserveert de Arbeidsinspectie/AMF een deel van haar inspectiecapaciteit voor complexe, grote onderzoeken. Het gaat bijvoorbeeld om teamoverstijgende onderzoeken waarbij diverse vormen van niet-naleving aan de orde zijn.

Inspectieprogramma

In het meerjarige inspectieprogramma zijn de sectoren opgenomen waar de Arbeidsinspectie/AMF al meerdere jaren inspecties verricht en waarvan de problematiek op het gebied van de arbeidsmarkt bekend is. Het gaat in 2011 om de sectoren land- en tuinbouw, bouw, schoonmaak, detailhandel, autobedrijven en horeca. De Arbeidsinspectie/AMF zet drie handhavingsinstrumenten in:

- voorlichting geven tijdens bijeenkomsten of via vak- en/of branchebladen;
- inspecties verrichten;
- informeren van en overleggen met brancheorganisaties en werkgevers- en werknemersorganisaties over de handhavingsactiviteiten;
- bespreken wat sectoren zelf kunnen doen aan bestrijding misstanden.

Landelijke en regionale projecten

Het kan zijn dat de Arbeidsinspectie/AMF in een bepaalde sector andere instrumenten of een andere werkwijze inzet dan gebruikelijk, of dat het nalevingsniveau onbekend is. In die gevallen wordt hiervoor een afzonderlijk inspectieproject opgezet. Dit geldt eveneens voor de aanpak van sectoroverstijgende fraude.

In 2011 zet de Arbeidsinspectie/AMF inspectieprojecten op voor de controles in de zorgsector, bij intermediairs, bij werkgevers die studenten, stagiaires of kennismigranten tewerkstellen, en bij bv's in oprichting. Daarnaast participeert de Arbeidsinspectie/AMF in het project Onderhoudsstops van de Arbeidsinspectie/MHC.

Wanneer er sprake is van regionale of lokale problematiek, zet de Arbeidsinspectie/AMF een inspectieproject op dat door een of enkele inspectieteams wordt uitgevoerd. In 2011 zullen regionale projecten worden verricht, onder meer bij scheepswerven op industrieterreinen, in de vlees en vissector en in de Eemshaven. Indien blijkt dat deze regionale problematiek breder aandacht verdient, kan het regionale project een opstap zijn tot een landelijk project.

In nagenoeg alle inspecties verrichten de inspecteurs zowel Wav- als WML-onderzoek. Daarnaast hebben zij specifiek aandacht voor arbeidsgerelateerde uitbuiting om signalen te kunnen genereren voor de SIOD en het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel.

Interventieteams en samenwerkingsverbanden van de Arbeidsinspectie/AMF

Samenwerking met andere handhavingspartners is een wezenlijk element van de taakuitvoering van de Arbeidsinspectie/AMF. Waar mogelijk inspecteert de Arbeidsinspectie/AMF samen met andere (inspectie) diensten zoals de politie en de Belastingdienst. Ook wisselt de Arbeidsinspectie/AMF gegevens uit met diverse partners in het kader van risicoanalyse en gezamenlijke toezichtactiviteiten.

De Arbeidsinspectie/AMF werkt met andere handhavingspartners samen in interventieteamverband. Het gaat hierom de Belastingdienst, het UWV, gemeenten, de politie, de SVB en de SIOD. In multidisciplinair verband kan effectiever worden opgetreden tegen werkgevers die op meerdere wetgevingsterreinen de wet overtreden. Ook wordt door dit gezamenlijke optreden de inspectiedruk bij bedrijven verminderd; in plaats van afzonderlijke inspecties vindt nu één gezamenlijke controle plaats. Interventieteams kennen zowel een sectoraanpak als een wijkgerichte aanpak. Een sectorgericht interventieteam richt zich onder meer op het bestrijden van fiscale en sociale zekerheidsfraude en arbeidsmarktfraude. In 2011 zijn, onder leiding van de Arbeidsinspectie/AMF sectorgerichte interventieteams actief in de schoonmaaksector en in de uitzendbranche. Verder neemt de Arbeidsinspectie/AMF onder meer deel aan de Interventieteams Veilingen en Warme Bakkers, beiden onder leiding van de Belastingdienst. Indien binnen een wijkgerichte aanpak ook ondernemers worden gecontroleerd, participeert de Arbeidsinspectie/AMF in interventieteams die gemeenten initiëren. Voorbeelden hiervan zijn de interventieteams Wijkgerichte aanpak Vlissingen en Gebiedsaanpak Weesp.

De Arbeidsinspectie/AMF wisselt gegevens uit met diverse partners in het kader van risicoanalyse en gezamenlijke toezichtactiviteiten

Meldingen

De Arbeidsinspectie ontvangt jaarlijks vele meldingen van andere (inspectie)diensten, werkgevers(-) en werknemers(-organisaties), brancheorganisaties etc. Voor zover de inspectiecapaciteit het toelaat, onderzoekt de Arbeidsinspectie/AMF in beginsel alle meldingen.

De Arbeidsinspectie/AMF meldt op haar beurt vermoedelijke misstanden aan de desbetreffende instanties. Hierbij kan gedacht worden aan signalen over slechte huisvesting van buitenlandse werknemers aan gemeenten of de VROM-Inspectie of aan meldingen aan de Belastingdienst wanneer het vermoeden bestaat dat er niet of onvoldoende afgedragen wordt aan belastingen en premies sociale zekerheid. In 2011 zet de Arbeidsinspectie een registratiesysteem op om meer inzicht te krijgen in de hoeveelheid en het soort meldingen en signalen die de Arbeidsinspectie jaarlijks doet aan andere instanties.

Specifieke aandachtsgebieden

Bij de begrotingsbehandeling SZW 2010 is een amendement ingediend om een programma in te richten rondom illegale arbeid. Het programma moest verkennen wat de aard en omvang is van de problematiek van illegale arbeid en daaraan verwante overtredingen. Dit programma moest zich richten op de strijd tegen uitbuiting van werknemers, onveilige werksituaties en illegale arbeid. In het kader van deze motie heeft de Arbeidsinspectie/AMF in 2010 diverse acties in gang gezet. In alle inspectieprojecten is aandacht besteed aan notoire overtreders, aan pseudo-zelfstandigen zonder personeel, aan arbeidsgerelateerde uitbuiting en onderbetaling. Ook in 2011 zal de Arbeidsinspectie/AMF bij de inspecties aandacht besteden aan deze onderwerpen.

Tevens zijn in 2010 twee externe onderzoeken gestart in het kader van genoemd amendement. Het ene onderzoek betreft een analyse van arbeidsongevallen met buitenlandse werknemers. Het andere betreft onderzoek naar de huidige omvang, aard en sectorale verschuivingen van illegale arbeid in Nederland, en het uitdiepen van relatief onbekende problematiek rond illegale arbeid. Indien de uitkomsten van deze onderzoeken een verschuiving eisen van de inspectieprioriteiten, past de Arbeidsinspectie/AMF haar inspectieprogramma hierop aan.

Globale verdeling inspectiecapaciteit over productgroepen

	% capaciteit	aantal inspecties	% zaken	gecontroleerde werkgevers
Meldingen, verzoeken van derden	5%	290	4%	365
Complexe onderzoeken	11%			
Projecten, programma's, thema's	53%	5200	67%	6552
Interventieteams en overige samenwerkingsverbanden	30%	2270	29%	2860
Totaal beschikbare inspectiecapaciteit	100%	7760	100%	9778

4.3 Arbeidsinspectie directie Major Hazard Control

De Arbeidsinspectie/MHC houdt toezicht op de naleving van BRZO '99 en de ARIE-regeling. Deze beide regelingen zijn in het leven geroepen voor een adequate beheersing van risico's bij het werken met gevaarlijke stoffen. Hoewel sprake is van kleine kansen, kunnen zware ongevallen grote effecten hebben die de maatschappij ontwrichten. Daarom is de beheersing verregaand geregeld en is intensief overheids-toezicht op deze bedrijven wettelijk vereist. De Arbeidsinspectie/MHC oefent toezicht uit door preventieve inspecties, zware ongevallen bij de BRZO- en ARIE-plichtige bedrijven te onderzoeken en te participeren in opsporingsonderzoeken onder leiding van het Openbaar Ministerie.

De Arbeidsinspectie/MHC zal in 2011 de volgende resultaten leveren:

- 225 geplande BRZO-inspecties*
- 75 ARIE inspecties
- 65 beoordelingen van veiligheidsrapporten
- 27 beoordelingen kennisgeving VR
- 11 beoordelingen ARIE-melding
- 29 onderzoeken van zware ongevallen
- 40 vervolgininspecties tijdens onderhoudstops

* Los van preventieve handavingscommunicatie en beoordelingen, en waarschuwingen bestaat handhaving uit het opmaken van processen verbaal voor overtredingen van BRZO of ARIE regeling.

Het BRZO is gebaseerd op de Europese Seveso-richtlijn. Wat betreft het voorkomen van zware ongevallen bij werken met gevaarlijke stoffen, hanteert de overheid een strak regime. Bedrijven moeten aantonen dat zij veilige processen hanteren en dat zij daarvoor beschikken over een goed functionerend beheerssysteem. Het overheidstoezicht moet voldoen aan uitgangspunten die in de wet geconcretiseerd zijn. Samenwerking tussen betrokken overheden is verplicht gesteld. De Arbeidsinspectie/MHC werkt in haar toezichthoudende taak dan ook nauw samen met provincies, gemeenten en brandweer en in specifieke gevallen de waterkwaliteitsbeheerder. Hiervoor zijn - bovenprovinciale - samenwerkingsverbanden ingericht en onderlinge werkafspraken gemaakt. Ook is er een landelijk overleg: het Landelijk Regieteam BRZO (LAT).

ARIE-plichtige bedrijven werken ook met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen, maar de effecten van ongevallen zullen zich hoofdzakelijk binnen het bedrijventerrein manifesteren. Deze bedrijven moeten een aanvullende risico-inventarisatie en evaluatie maken, die gericht is op het werken met de gevaarlijke stoffen. En ook zij moeten kunnen aantonen dat ze de risico's met een goed functionerend systeem beheersen.

Voor de vaststelling van de uiteindelijke inspectielast is een toezichtmodel ontwikkeld

Toezicht

Voor het toezicht op Brzo 1999 bedrijven is in het besluit geregeld dat systematisch en planmatig door de gezamenlijke toezichthouders moet worden geïnspecteerd. De frequentie van de inspecties is voor de hoogste risico categorie (de VR bedrijven) een maal per jaar tenzij een analyse van de gevaren een andere passende inspectiefrequentie oplevert. Voor de overige Brzo 1999 bedrijven (PBZO bedrijven) is geen wettelijke norm uitgewerkt, maar richtinggevend is ook daar in eerste instantie een jaarlijkse inspectiefrequentie. Voor de vaststelling van de uiteindelijke inspectielast is een toezichtmodel ontwikkeld. De inhoud van de inspecties wordt vooral via het regionaal bestuurlijk overleg bepaald en voor iedere inrichting apart vastgelegd in het Meerjareninspectieplan. Op basis hiervan is in de planning van de regionale samenwerking voor 2011 is door de Arbeidsinspectie/MHC rekening gehouden met het volgende:

- *Derde ronde veiligheidsrapporten (VR)*
Een veiligheidsrapport moet uiterlijk iedere vijf jaar worden geëvalueerd, herzien op relevante ontwikkelingen en opnieuw aan de overheid ter beoordeling worden voorgelegd. Er wordt met name in het Rijnmondgebied in 2011 een groot aantal ingediende veiligheidsrapporten verwacht die samen met de collega-toezichthouder binnen het wettelijke tijdsbestek beoordeeld dienen te worden.
- *Uitvoeren ongevalsonderzoek*
Een wezenlijk onderdeel van het takenpakket is het onderzoeken van de ernstige incidenten. Jaarlijks onderzoekt de Arbeidsinspectie/MHC gemiddeld zo'n twintig incidenten met gevaarlijke stoffen. Primaire doel van het onderzoek is vast te stellen of er sprake is van een overtreding van de wet, met een causale relatie met het incident. Daarnaast leveren deze onderzoeken belangrijke kennis op over achterliggende oorzaken. Enerzijds hebben bedrijven daar baat bij, omdat deze kennis een aanknopingspunt is voor verbetering. Anderzijds helpt het de overheid om focus te kiezen in inspecties. Incidenten worden eveneens aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid gemeld, zodat die vanuit haar verantwoordelijkheid onderzoek kan doen. Incidenten waarbij meer dan een bepaalde hoeveelheid (gevaarlijke) stof is vrijgekomen, moeten ook worden gemeld aan de Europese Commissie en opgenomen in de MARS-database (Major Accident Report System).
- *Strafrechtelijke onderzoeken*
Bij zeer ernstige incidenten, of als er meer signalen zijn over tekortkomingen van een bedrijf, kan het Openbaar Ministerie een strafrechtelijk onderzoek starten. De Arbeidsinspectie/MHC is een belangrijke partner; alle inspecteurs zijn bevoegd tot opsporing.
- *Overloop project petrochemie*
In 2009 en 2010 is een project petrochemie uitgevoerd. Hierover is eind 2010 een rapportage uitgebracht. Een belangrijke conclusie is dat, waar dat nog niet is gebeurd, de inspectie alsnog relevante bedrijven in dit kader moet bezoeken. Dit is voor 2011 voorzien.

Voor de ARIE-plichtige bedrijven is er sprake van minder strikte eisen die aan het toezicht worden gesteld: zij worden ten minste eenmaal per twee jaar geïnspecteerd.

Drie organisaties met vergelijkbare installaties; de gasverdeelsstations van de Gasunie, spoorwegemplacementen van Prorail en munitieopslagplaatsen van Defensie worden steekproefsgewijs geïnspecteerd.

Samenwerking in het BRZO-toezicht

De BRZO- en ARIE-verplichtingen stellen eisen aan het toezicht. Het BRZO richt zich op zowel werknemersbescherming als bescherming van omgeving, omwonenden en milieu en op de bestrijding van rampen en zware ongevallen. De Arbeidsinspectie/MHC participeert nadrukkelijk in deze samenwerkingsvormen en trekt de ontwikkelingen op het gebied van inspectiemethoden, ondersteunende infrastructuur en landelijke projecten. In de regionale samenwerking wil de Arbeidsinspectie/MHC komen tot vier samenwerkingsverbanden per landsdeel. Doelstelling is om het toezicht doelmatig in te richten en doeltreffend te laten zijn. Ook in de samenwerking wordt gewerkt met meerjarenprogramma's en jaarplannen.

Bundeling Vernieuwend Toezicht Chemie en BRZO-toezicht

Tussen het programma Vernieuwend Toezicht Chemie (VT Chemie) en het BRZO-toezicht was veel overlap. Deels zijn dezelfde bedrijven betrokken en beide toezichthouders voeren hun taak uit door middel van

een systeemgerichte benadering. Ook worden gelijksoortige eisen gesteld aan de deskundigheid van toezichthouders.

Deze gemeenschappelijkheden hebben ertoe geleid dat in 2010 het toezicht van VT Chemie en BRZO gebundeld is. Betrokken bestuurders van rijksoverheden, provincies, gemeenten, brandweer, en waterkwaliteitsbeheerders hebben afspraken gemaakt op basis van het 'eindbeeld BRZO-VT Chemie'.

Dit zijn de belangrijkste:

- Toezicht majeure risicobedrijven samenbrengen onder vier samenwerkingsverbanden. Dit wordt vastgelegd met een bestuurlijk toezichtprogramma 2012 - 2015 per landsdeel.
- Bestaand landelijk overleg en regievoering integreren en verder uitbouwen.
- Landelijke middelen voor deskundig, uniform, doeltreffend en doelmatig toezicht doorontwikkelen, met behulp van bestaande instrumenten. Het bindmiddel hierbij is systeemgericht toezicht.

Overeengekomen is 2011 te benutten als opbouwjaar, waarin alle partijen zich kunnen richten naar de gemaakte afspraken. Vervolgens worden in 2011 de BRZO-regelgeving en VT Chemie samengebracht in Toezicht op Majeure Risicobedrijven. Daarnaast wordt ook het reguliere arbeidsomstandighedentoezicht zoals geluid, fysieke belasting en dergelijke, voor bedrijven die BRZO- of ARIE-plichtig zijn, ondergebracht bij de Arbeidsinspectie/MHC.

Toezicht op arbeidsomstandigheden in de majeure risicobedrijven

Het toezicht op naleving van de arbeidsomstandighedenverplichtingen in de bedrijven die BRZO- of ARIE-plichtig zijn, zal zoals gezegd integraler benaderd worden. De prioritering van relevante inspectieonderwerpen blijft plaatsvinden op basis van de bedrijfstakstrategieën van de Arbeidsinspectie/Arbo. De uitvoering van het toezicht op de BRZO-bedrijven wordt op de beginselen van systeemgericht toezicht gebaseerd; hierdoor wordt de relatie met de overige toezichtsvelden gemaakt.

De Arbeidsinspectie/MHC coördineert de landelijke en regionale samenwerkingsverbanden, met het oog op een eenduidige benadering van bedrijven door de overheid.

Speerpunten in 2011

In 2011 zijn de volgende speerpunten voorzien:

- *Project onderhoudsstops*
Het inspectieproject onderhoudsstops is in 2010 gestart en wordt in 2011 en 2012 voortgezet. Installaties van BRZO- en ARIE-plichtige bedrijven worden op gezette momenten uit bedrijf genomen om groot onderhoud te plegen. Bij het in- en uit bedrijf nemen kunnen echter gevaarlijke situaties ontstaan, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen, hulpconstructies zoals steigers, (onder) aannemers die de situatie ter plaatse minder goed kennen; buitenlandse werkkrachten waarmee communicatieproblemen kunnen zijn, verplichte werkvergunningen etcetera. Om deze reden wordt een onderhoudsstop geïnspecteerd met toezichthouders vanuit meerdere disciplines volgens een vooraf overeengekomen aanpak; de drie directies van de Arbeidsinspectie participeren allen en ook brandweer en bevoegd gezag milieu doen mee. In 2011 zijn inspecties van veertig stops voorzien.
- *Veiligheidscultuur*
De veiligheidscultuur die heerst in bedrijven, bepaalt mede welk niveau van veiligheid kan worden bereikt. In 2010 is een inspectieaanpak ontwikkeld en met het bedrijfsleven gecommuniceerd en is een gerichte opleiding voor de toezichthouders gemaakt. In 2011 nemen de BRZO-inspectieteams het onderwerp veiligheidscultuur mee in 10 tot 20% van hun inspecties. De teams benutten de resultaten om per bedrijf dieper liggende faalfactoren ten aanzien van veilig werken boven tafel te krijgen én aan te pakken. Met de informatie die zo in de loop van de komende jaren verzameld wordt, is een breder beeld van dit belangrijke aspect in de betreffende bedrijven te maken.
- *Veiligheid bij grote opslagtanks*
Na het grote incident in Buncefield (Engeland) is de richtlijn aangepast voor bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen in verticale cilindrische tanks (PGS 29). Landelijk bestond er overeenstemming om deze richtlijn als stand van de techniek te hanteren. Een landelijke taskforce is in 2010 gestart om tot implementatie van deze PGS 29-richtlijn in Nederlandse situaties te komen. Deze aanpak wordt in 2011 voortgezet. Doelstelling is om door eventuele aanpassing van de milieuvergunning de gewenste situatie vast te leggen en benodigde maatregelen te implementeren. De Arbeidsinspectie/MHC participeert in de landelijke taskforce.

4.4 Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD)

De SIOD is de bijzondere opsporingsdienst van SZW. Hij is opgericht om fraudes en andere zware delicten binnen de keten van werk en inkomen op te sporen. De SIOD biedt zijn expertise op het gebied van criminaliteits-, risico- en digitale analyse aan samenwerkingspartners aan, ter ondersteuning van controle en opsporing.

De SIOD zal in 2011 de volgende resultaten leveren:

- 59-64 afgeronde opsporingsonderzoeken
- 175-195 verdachten
- € 24 miljoen onrechtmatig verkregen voordeel opsporen

De SIOD vormt het uiterste middel op het terrein van arbeidsmarktfraude. De Arbeidsinspectie/AMF, UWV en de SVB dragen fraudesignalen over aan de SIOD.

Daarnaast werkt de SIOD op het gebied van arbeidsuitbuiting, mensensmokkel en illegale arbeid ook samen met de Vreemdelingenpolitie, Koninklijke Marechaussee en Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel. Ook de Belastingdienst en Immigratie- en Naturalisatiedienst leveren fraudemeldingen aan. De bestrijding van arbeidsuitbuiting, de meest extreme vorm van arbeidsmarktfraude, heeft prioriteit.

Een bijzonder kenmerk van de SIOD is de dubbele gezagslijn. Enerzijds is de minister van SZW politiek verantwoordelijk, anderzijds is het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie verantwoordelijk voor de feitelijke aansturing van individuele opsporingsonderzoeken. Deze verantwoordelijkheidsverdeling vertaalt zich in een Handhavingsarrangement waarin SZW en Openbaar Ministerie gezamenlijke kaders vastleggen voor de onderzoeken die de SIOD als Bijzondere Opsporingsdienst uitvoert. De SIOD mag opsporingsonderzoeken uitvoeren over de volle breedte van het SZW-domein. Daarnaast mag hij als Bijzondere Opsporingsdienst ook structureel voor andere ministeries opsporingsonderzoeken uitvoeren, mits de betrokken ministers daar toestemming voor geven. Een voorbeeld hiervan is het uitvoeren van de opsporingstaak ten behoeve van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Ten slotte kan de SIOD op verzoek van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie opsporingsonderzoeken uitvoeren die op het beleidsterrein van een ander departement liggen, indien de SIOD daarvoor de meest geschikte dienst is.

Het onderstaande geeft een overzicht van de soort activiteiten die de SIOD in 2011 zal uitvoeren.

A. Uitvoeren fraudeverkenningen

De bedrijfstakken waar de SIOD zich in 2011 actief op richt, zijn land- en tuinbouw, bouw, schoonmaak, horeca en de uitzendbureaus. Een belangrijk thema is arbeidsuitbuiting. De SIOD voert hiervoor fraudeverkenningen uit. Ook zal de SIOD onderzoeken of bij het ronselen van buitenlandse studenten die in Nederland werken, tussenpersonen betrokken zijn. Tevens zal de Arbeidsinspectie/AMF in overleg met de SIOD een pilot opzetten in de zorgsector.

B. Meldingen generen en verwerken

Het opsporingsonderzoek begint met het verkrijgen van signalen en meldingen. Dit gebeurt op verschillende manieren. Ten eerste komen meldingen binnen via de diverse partners, zoals de Arbeidsinspectie/AMF, UWV, SVB, gemeenten, politie, Immigratie- en Naturalisatiedienst, ngo's, de Koninklijke Marechaussee, andere Bijzondere Opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie. De SIOD beschikt daarnaast over zijn eigen Criminele Inlichtingen Eenheid die informatie inwint van informanten. Daarnaast kan een onderzoek gestart worden op basis van restinformatie. Een andere bron zijn de anonieme melders via Meld Misdaad Anoniem of rechtstreekse meldingen. Vervolgens wordt met het Functioneel Parket gekeken of fraudemeldingen voldoende aanleiding en aanknopingspunten bieden voor verder strafrechtelijk onderzoek.

De SIOD beschikt over zijn eigen Criminele Inlichtingen Eenheid

C. Opsporingsonderzoeken uitvoeren

De SIOD streeft ernaar om in 2011 59 tot 64 onderzoeken af te ronden. De SIOD verwacht dat dit resulteert in 175 tot 195 verdachten die ter vervolging worden aangeboden aan het Functioneel Parket, en het opsporen van € 24 miljoen aan onrechtmatig verkregen voordeel. De recherche voert ook opsporingsonderzoeken uit voor gemeenten die daarvoor kiezen.

Daarnaast neemt de SIOD deel aan de Proeftuinen Zuid-Holland-Zuid (uitbuiting in de schoonmaakbranche en de uitzendbureaus) en Brabant Zuid-Oost (uitbuiting in de land- en tuinbouw). De proeftuinen worden gemonitord door de taskforce Mensenhandel. De SIOD gaat ook de samenwerking versterken met organisaties die slachtofferhulp bieden op het gebied van arbeidsuitbuiting. Daarnaast wordt ingezet op het structureel ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel.

D. Ondersteunende processen

De SIOD heeft sinds zijn oprichting in 2002 veel expertise opgebouwd op het terrein van ondersteunende processen zoals strategisch onderzoek en criminaliteitsanalyse en digitaal redden. De SIOD wil deze opgebouwde expertise verder ontwikkelen en tegelijk breder uitrollen, ten behoeve van partners in de keten van werk en inkomen.

De SIOD gaat op het gebied van onderzoek en analyse een Toekomstig Criminaliteitsbeeld ontwikkelen. Het doel hiervan is inzicht bieden in te verwachte georganiseerde vormen van criminaliteit, ten aanzien van arbeidsmarktfraude en uitbuiting. De SIOD zal samen met de politieregio Zuid-Holland-Zuid en Brabant-Zuid-Oost een risicoanalyse uitvoeren naar ondernemers die zich mogelijk schuldig maken aan arbeidsuitbuiting. De SIOD heeft hiervoor een risicomodel ontwikkeld met een risicoanalyse op basis van bestandskoppelingen.

E. Knelpunten signaleren en melden

De recherche verkent bij elk onderzoek of er knelpunten in wet- en regelgeving, handhaving of samenwerking zijn gebleken. De SIOD bundelt deze bevindingen en zorgt dat ze op de juiste plek komen via signaleringsbrieven. Expertise uit opsporingsonderzoeken wordt ook gebruikt bij de toetsing van nieuwe wet- en regelgeving.

F. Diensten die de SIOD levert aan derden: gemeenten

De SIOD verricht naast zijn eigen taken ook diensten voor derden, zoals gemeenten en andere departementen. Bij het ondersteunen van gemeenten is het uitgangspunt dat het de effectiviteit van de handhaving verhoogt. Het betreft:

- *Uitvoeren van opsporingsonderzoeken*
Een gemeente kan er voor kiezen de opsporingsactiviteiten aan de SIOD uit te besteden. Zodra de SIOD de strafrechtelijke opsporingstaken WWB voor een gemeente uitvoert, ontstaat een personele scheiding tussen het bestuurlijke toezicht en de strafrechtelijke opsporing. Door deze 'knip' tussen beide rechts-sferen verbetert de transparantie voor de burger. De gemeenten kunnen hun interne organisatie zo (nog meer) inrichten op het bestuurlijke toezicht en de SIOD kan de opsporingstaken betreffende bijstandsuitkeringen gemakkelijker uitvoeren op basis van processen die reeds gericht zijn op strafrechtelijke opsporing. Zo ontstaat efficiencywinst. Inmiddels hebben de gemeente Arnhem en de Sociale Dienst Drechtsteden hun strafrechtelijke opsporing overgedragen aan de SIOD. De verwachting is dat in 2011 meerdere gemeenten hun opsporing zullen overdragen.
- *Analyse-ondersteuning*
De SIOD biedt ondersteuning in de vorm van risicoanalyses en een risicogestuurde selectie van te controleren objecten. In 2011 worden hiervoor de selectieprofielen verder ontwikkeld.
- *Digitale opsporingsondersteuning*
Het Digitaal Expertisecentrum (DEC) van de SIOD is een specialistische eenheid die onder andere digitaal bewijs in beslag neemt en veilig stelt. Dit gebeurt met behulp van expertise op het terrein van informatie- en communicatietechnologie. Ook in 2011 zal DEC haar kennis ter beschikking stellen aan de gemeentelijke sociale recherche eenheden.

G. Diensten die de SIOD levert aan andere derden

De SIOD verricht behalve voor gemeenten ook diensten voor andere departementen. Het betreft:

- *Risicoanalyserapporten leveren aan interventieteams voor sturing van controles*
De SIOD ondersteunt de Interventieteams via risicoanalyse. Komend jaar zal de SIOD 21 risicoanalyses verzorgen. Op dit moment werken de analisten en onderzoekers aan een gestandaardiseerd model voor risicoanalyses, in eerste instantie voor wijkgerichte projecten.
- *Bestandskoppelingen in een beveiligde omgeving*
De SIOD heeft samen met het Inlichtingenbureau (IB) een instrument ontwikkeld waarmee bestanden op een anonieme wijze en volgens privacyeisen gekoppeld kunnen worden. Deze zogenoemde 'databasewasstraat' gebruikt PET (Privacy Enhancing Technologies). De databasewasstraat is momenteel beschikbaar voor risicoanalyses die gericht zijn op uitkeringsgerechtigden en wijkgerichte interventieprojecten. In 2011 zal de databasewasstraat verder ontwikkeld worden om ook branchegerichte risicoanalyses te ondersteunen.
- *Doorzetten van meldingen door Informatieknooppunt SZW*
De SIOD beheert het Informatieknooppunt SZW. Dit voorziet in de scharnierfunctie van controle- en toezichtinformatie uit het domein van werk en inkomen. Het knooppunt treedt daarbij op als informatiemakelaar voor het gehele SZW-domein.
- *Detecteren frauderisico's in regelingen of wetten*
De SIOD heeft samen met andere opsporingsdiensten een methodiek ontwikkeld om risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik in regelingen of wetten te detecteren (ISMA-model). In 2011 werkt de SIOD verder aan de ontwikkeling van het ISMA-model.

4.5 Inspectie Werk en Inkomen (IWI)

IWI houdt toezicht op de uitvoering van beleid op het terrein van werk en inkomen door de samenwerkende instanties. IWI richt zich daarbij op de vraag in hoeverre de gezamenlijke uitvoering bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van het kabinet. IWI legt de focus op systeemgericht toezicht: toezicht op de werking en resultaten van het uitvoerend stelsel van werk en inkomen.

IWI zal in 2011 de volgende resultaten leveren:

- 8 programmarapportages participatie, inkomenszekerheid, dienstverlenende overheid, informatieprocessen
- ± 16 nota's van bevindingen van rapportages
- ± 3 afzonderlijke rapporten (politiek) actuele thema's
- ± 20 toezichtbaarheidstoetsen op voorgenomen regelgeving
- landelijke oordelen over rechtmatige/ doeltreffende uitvoering wetten door zbo's en gemeenten

IWI onderscheidt de volgende rapportages:

- *Programmarapportages*
Deze zijn het kernproduct van IWI. Een dergelijke rapportage bevat de gebundelde kennis op het terrein van het programma; een bundeling van bevindingen, conclusies en oordeelsvorming over de thematische onderwerpen van het programma. Een programmarapportage wordt aangeboden aan de minister, die de rapportage aanbiedt aan de Tweede Kamer.
- *Oordelend rapport*
Als er aanleiding is kan IWI ook een oordelend rapport over één afzonderlijk onderwerp uitbrengen. Bijvoorbeeld bij een politiek actueel onderwerp en bij specifieke wensen van de minister. Een oordelend rapport wordt aangeboden aan de minister en de minister moet die aanbieden aan de Tweede Kamer.
- *Nota van bevindingen*
Een Nota van Bevindingen geeft de weerslag van de bevindingen van een onderzoek. In de Nota van Bevindingen staan geen oordelen, puur alleen de feiten. Dit product wordt ter controle van de feiten voorgelegd aan de uitvoering en aan de beleidsmakers.
- *Verkennde studie*
Een verkennende studie geeft inzicht in bepaalde ontwikkelingen en bevat geen oordelen. Een verkennende studie wordt meestal gemaakt op basis van een verzoek van de bewindslieden.
- *Toezichtbaarheidstoetsen*
Deze toetsen geven weer of IWI een wetswijziging toezichtbaar acht.
- *Verantwoordingsgericht onderzoek*
De uitvoering ligt bij de Accountantsdienst. Hiervan worden Rapporten van Bevindingen gemaakt.

Gezien het accent op systeemgericht toezicht en de snelle ontwikkelingen op het gebied van de sociale zekerheid, moet de organisatie flexibel kunnen omgaan met veranderingen. De organisatie is ingedeeld naar vier (inhoudelijke) toezichtprogramma's. Onderstaand wordt ingegaan op deze vier programma's en overige taken:

- A. Participatie
- B. Inkomenszekerheid
- C. Dienstverlenende overheid
- D. Informatieprocessen
- E. Overige taken

A. Programma Participatie

Het programma Participatie heeft als doel zicht te geven op de bijdragen van de uitvoeringsinstanties aan de participatiedoelstellingen van het kabinet. Het gaat erom zicht te krijgen op de activerende werking van het stelsel, onder meer door optimale benutting van de mogelijkheden waarover uitvoeringsinstanties kunnen beschikken.

Voor 2011 zal dit programma zich richten op twee lijnen, namelijk: 'Het realiseren van maatwerk en selectiviteit' en 'Het realiseren van duurzame arbeidsparticipatie'. Beide onderwerpen krijgen een plek in afzonderlijke programmarapportages die in 2011 worden uitgebracht.

- *Programmaliijn 1: Het realiseren van maatwerk en selectiviteit*

In deze programmalijn komen aan bod:

- Professionaliteit van werkcoaches en casemanagers (diagnose, selectie, maatwerk, vraaggericht en professioneel opdrachtgeverschap);
- Scherpere selectie (vanwege de crisis) van cliënten die in aanmerking komen voor re-integratieondersteuning. Het sturen op de eigen verantwoordelijkheid van werkzoekenden.

Voor deze programmalijn zal vooral gebruik worden gemaakt van de resultaten van onderzoek naar de Wet Investeren in Jongeren (WIJ). De WIJ is vanaf 1 oktober 2009 van kracht. De evaluatie van deze wet wordt uitgevoerd door SZW. De minister heeft IWI gevraagd om een representatief onderzoek uit te voeren onder gemeenten, naar de wijze waarop zij invulling geven aan de WIJ.

Daarnaast is IWI in 2010 een onderzoek gestart naar de Wajong. Voor Wajongers geldt vanaf 1 januari 2010 nieuwe regelgeving. IWI wil inzicht bieden in de verandering die gaat plaatsvinden voor deze groep en antwoord geven op de vraag in hoeverre de partijen binnen het stelsel vooruitgang boeken met toeleiding naar werk van deze groep jongeren.

Werkcoaches en casemanagers worden geacht selectief en op maat re-integratieondersteuning aan te bieden. Dat vereist onder meer een gedegen diagnose aan het begin van het re-integratieproces. Vanuit SZW wordt de professionaliteit gestimuleerd door onderzoek te laten doen naar algemene normen voor professioneel handelen.

- *Programmaliijn 2: Het realiseren van duurzame arbeidsparticipatie*

Deze programmalijn beslaat de volgende onderwerpen:

- Duurzaamheid van re-integratie-investeringen, inclusief het voorkómen dat mensen (bij herhaling) terugvallen in een uitkering.
- Combinatie werken en zorgen, met de nadruk op het omgaan met uitkeringsgerechtigden die in hun re-integratie worden belemmerd omdat zij mantelzorg verlenen.
- Optimale benutting van wettelijke mogelijkheden door uitvoeringsinstanties in de re-integratieaanpak

In deze rapportage baseert IWI haar oordeel onder andere op de toezichtbevindingen uit de onderzoeken 'Duurzaamheid re-integratie' en 'Uitstroom en migraties binnen het stelsel', die allebei zijn gestart in 2010.

De duurzaamheid van re-integratie is een belangrijk element voor het re-integratiebeleid op langere termijn. Op middellange termijn wordt op de arbeidsmarkt toenemende krapte verwacht. Dat stelt samen met de vergrijzing van de beroepsbevolking nieuwe eisen aan het behouden van de inzetbaarheid van (ouder) personeel en het effectief inrichten van arbeid en re-integratie. Daarbij gaat het om de vraag in hoeverre er door uitvoeringsinstanties in samenwerking met andere partijen oplossingen worden geboden ten aanzien van het spanningsveld tussen vergrijzing, mantelzorg en arbeidsparticipatie. Bij de uitstroom uit de WWB blijkt dat minimaal 20% uitstroomt naar een andere uitkering. IWI wil kijken naar de redenen waarom mensen binnen de keten van werk en inkomen blijven. Daarbij wil IWI de omvang onderzoeken van migraties van de ene naar de andere uitkering.

Voor beide programmalijnen kunnen onderzoeksbevindingen over het functioneren van de uitvoering worden gespiegeld aan de uitkomsten uit de landelijke cliëntenenquête die IWI van plan is eind 2010/begin 2011 uit te voeren.

B. Programma Inkomenszekerheid

In het programma Inkomenszekerheid gaat het om inkomensvoorziening. Enerzijds horen daar de onderdelen claimbeoordeling, armoedebestrijding en activering bij. Anderzijds gaat het om preventie, schuldhelpverlening en handhaving.

In 2011 zullen twee programmarapportages verschijnen waarin de thema's 'Stelsel onder druk en groepen in de knel' en 'Handhaving en fraudebestrijding' centraal staan:

- *Programmalijn 1: Gevolgen van de crisis voor de inkomenspositie van groepen*

Deze programmalijn is gebaseerd op onderzoek dat in 2010 is gestart en betreft:

- Onverwachte inkomensachteruitgang van bepaalde groepen.
- Inkomensondersteuning aan cliënten in de knel.
- Rol van schuldhelpverlening in armoedebestrijding.

IWI doet onderzoek naar inkomensondersteuning van mensen die te maken krijgen met een inkomens-terugval en niet in alle gevallen voldoende middelen hebben om dit op te vangen. Zij vormen een groeiende risicogroep. Het gaat onder meer om zelfstandigen (inclusief zzp'ers) en om oudere werklozen die na afloop van de WW-periode nog geen werk hebben en ook geen recht hebben op een andere uitkering. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan een nieuwe categorie niet-uitkeringsgerechtigden, te weten personen met een kortlopende WW-uitkering, zonder recht op uitkering na de WW-periode.

IWI onderzoekt de manier waarop de uitvoering deze mensen bijstaat en invulling geeft aan haar zorgplicht als deze mensen onder de armoedegrens komen.

In het verlengde hiervan ligt de toeleiding naar schuldhelpverlening. IWI onderzoekt de effectiviteit van de uitvoering hierbij. Voor huishoudens (met kinderen) die langdurig afhankelijk zijn van een uitkering zal worden gekeken of de uitvoering oplossingen voor het risico van sociale uitsluiting weet aan te dragen.

- *Programmalijn 2: Handhaving binnen het stelsel van werk en inkomen*

Over deze programmalijn verschijnt in het najaar 2011 een rapportage, die een integraal beeld zal geven van de handhaving door uitvoeringsinstanties en de resultaten die dat oplevert. IWI zoekt bij de opzet en uitwerking van de onderzoeken in dit kader actief naar mogelijkheden tot samenwerking met andere onderdelen van de Inspectie SZW i.o., met name de Arbeidsinspectie/AMF en de SIOD.

IWI gaat bij deze onderzoeken uit van de beleidsdoelen en kaders van het huidige Integrale Handhavingplan van SZW dat tot en met 2010 loopt, omdat de partijen zich de afgelopen jaren op de uitvoering hiervan hebben gericht. Het nieuwe handhavingplan van SZW 2011-2014 verschijnt in de loop van 2010. IWI zal een zogenoemde nulsituatie in beeld brengen rondom belangrijke elementen in het nieuwe handhavingplan. Het gaat dan om: nadruk op preventie, stroomlijning van handhavingactiviteiten met de primaire processen, en samenwerking tussen instanties op het gebied van handhaving (bijvoorbeeld op de werkpleinen).

IWI zal een zogenoemde nulsituatie in beeld brengen rondom belangrijke elementen in het nieuwe handhavingplan

C. Programma Dienstverlenende overheid

Het programma Dienstverlenende overheid wil inzicht bieden en waar mogelijk oordelen over de vraag of de dienstverlening van de samenwerkende instanties op het terrein van werk en inkomen voldoende doeltreffend en klantgericht is. Dit is gesteld in artikel 9 van de Wet SUWI. De bedoeling is dat daarover in 2011 twee programmarapportages verschijnen. Die beschrijven de bevindingen, conclusies en oordelen over de onderstaande twee thema's:

- *Programmalijn 1: Cliënt in beeld*

De eerste programmarapportage zal zomer 2011 verschijnen. De onderzoeken die ten grondslag liggen aan deze rapportage gaan in op de activiteiten van uitvoerende instanties om cliënten in de dienstverlening centraal te stellen.

- *Programmalijn 2: Samenwerking in dienstverlening aan kwetsbare groepen*

Is de dienstverlening voldoende toegankelijk voor kwetsbare groepen die door ongeletterdheid, een handicap, arbeidsongeschiktheid of meerdere problemen niet zelfredzaam zijn? Die vraag staat centraal in deze programmarapportage. Een aandachtspunt is de samenwerking tussen stelselpartijen.

D. Programma Informatieprocessen

Met het programma Informatieprocessen wil IWI bijdragen aan 'de juiste informatie op het juiste moment bij de juiste persoon'. Het gaat om de burger, de werkgever, de professional en de minister van SZW. Normen vanuit de Wet Eenmalige gegevensvraag werk en inkomen (WEU) komen hierbij aan orde. Het programma informatieprocessen is in maart 2010 van start gegaan en werkt op dit moment aan een toezichtkader en een risicoanalyse. IWI bepaalt in de loop van 2010 welke knelpunten en risico's zij in 2011 zal onderzoeken. Mogelijke onderwerpen voor de programmarapportage(s) in 2011 zijn:

- de ICT-voorzieningen voor de professionals op de werkpleinen, inclusief ontwikkelingen als het jongerenloket en 'mens centraal' (voorjaarsrapportage);
- de gegevensuitwisseling en gegevensverwerking in de keten, bijvoorbeeld ten aanzien van het informatiegestuurd handhaven (najaarsrapportage).

De afgelopen jaren is de informatievoorziening van de uitvoeringsorganisaties en gemeentelijke sociale diensten binnen de sociale zekerheid drastisch veranderd. De gegevensverwerking is steeds verder geautomatiseerd vanuit de 'drive' tot een goede, meer effectieve en meer efficiënte dienstverlening. Er zijn ketens van dienstverlening en werkpleinen ontstaan, elk met hun specifieke vraagstukken op het gebied van informatievoorziening. De gegevensuitwisseling tussen de ketenpartners heeft een hoge vlucht genomen en de ketenpartners zijn voor hun eigen informatieprocessen in meer of mindere mate hiervan afhankelijk geworden. Door het internet kunnen mensen vanuit huis zelf de benodigde gegevens aanleveren. Soms kunnen mensen ook de voortgang van hun aanvraag volgen. Voorbeelden van dergelijke websites zijn E-intake en werk.nl.

Deze veranderingen stellen hoge eisen aan de informatieprocessen van de uitvoeringsorganisaties en gemeenten. Burgers moeten er bijvoorbeeld op kunnen vertrouwen dat de gegevens die ze hebben aangeleverd zorgvuldig en veilig worden opgeslagen, verwerkt en hergebruikt. De informatie die professionals voor hun werkzaamheden nodig hebben, moet van hoge kwaliteit zijn: betrouwbaar, relevant, toegankelijk en actueel.

De minister van SZW moet kunnen beschikken over betrouwbare beleidsinformatie, zodat hij zijn verantwoordelijkheid voor het functioneren van het stelsel van werk en inkomen kan waarmaken en zich daarover adequaat kan verantwoorden aan het parlement.

E. Overige inspectietaken 2011

In 2011 worden naast de programmatische werkzaamheden een aantal specifieke taken en activiteiten verricht onder de verantwoordelijkheid van de inspecteur-generaal. De minister kan - met in kennisstelling van de Tweede Kamer - in specifieke omstandigheden IWI opdragen een onderzoek uit te voeren.

Onder de noemer 'organisatiegericht onderzoek' voert IWI een aantal taken uit. Er zijn voorbereidende werkzaamheden nodig om een oordeel te kunnen geven over de uitvoering door afzonderlijke uitvoeringsorganisaties en gemeenten. Deze worden voortaan uitgevoerd door de Auditdienst, omdat die de vereiste deskundigheid heeft en omdat het efficiënter is. De Auditdienst werkt in opdracht van de inspecteur-generaal van SZW, die de verantwoordelijkheid draagt voor de oordelen van de Auditdienst. Voor 2011 zijn de volgende onderzoeken voorzien:

- voortgang Walvis/Polisadministratie;
- verantwoordingsgericht onderzoek op de verantwoordingen van de uitvoeringsinstanties en gemeenten over de relevante regelgeving;
- ICT-governance;
- herbeoordelingen UWV;
- kwaliteitstraject SVB-10;
- in voorkomende situaties onderzoek in het kader van de Meerjarige Aanvullende Uitkering WWB, de Incidentele Aanvullende Uitkering WWB en ernstige tekortkomingen.

5

Begroting en bezetting

Vooraf

De Inspectie SZW i.o. heeft een formatie van 1188 fte, dat is inclusief een stafbureau van de IG SZW van 5 fte. In dit hoofdstuk wordt de formatie weergegeven, maar ook de feitelijke bezetting op 1 januari 2011.

Begroting en bezetting Arbeidsinspectie

De Arbeidsinspectie heeft in totaal een formatie van 800 fte.

Daarvan is 3 fte voor concernstrategie, 12 fte voor personeelsontwikkeling en 12 fte voor informatievoorziening. De rest is verdeeld over Arbeidsomstandigheden, Arbeidsmarktfraude en Major Hazard Control.

De minister heeft bij brief van 10 maart 2010 de Tweede Kamer geïnformeerd vooralsnog materieel geen gebruik te zullen maken van de extra middelen op basis van amendement 42 (Spekman; Begroting 2010) ten behoeve van een voorgestelde uitbreiding van de Arbeidsinspectie met 30 inspecteurs.

Begroting en bezetting Arbeidsinspectie/Arbo

De Arbeidsinspectie/Arbo heeft voor haar werk per 1 januari 2011 een bezetting van 426 fte, waarvan 220 inspecteurs, en 48 specialisten en een begroting van bijna € 31 miljoen. De Arbeidsinspectie/Arbo voert ook onderzoek naar certificering uit en algemene taken, intake en handhavingscommunicatie voor de Arbeidsinspectie als geheel.

Arbeidsinspectie/Arbo	2009	2010	2011
Budget	€ 33.983.000 (realisatie)	€ 31.583.000 (begroot)	€ 30.982.000 (begroot)
Formatie	446	445	420

Begroting en bezetting Arbeidsinspectie/AMF

De Arbeidsinspectie/AMF heeft voor haar werk per 1 januari 2011 een bezetting van 261 fte, waarvan 188 inspecteurs (inclusief instroom van 15 fte inspecteurs per die datum), en een begroting van bijna € 20 miljoen. Dit is inclusief de Afdeling Inkoop financiën en beheer met 9 fte's.

Arbeidsinspectie/AMF (incl. Inkoop/Financiën/BeheerAI)	2009	2010	2011
Budget	€ 18.916.000 (realisatie)	€ 19.877.000 (begroot)	€ 19.877.000 (begroot)
Formatie	266	266	259

Begroting en bezetting Arbeidsinspectie/MHC (inclusief Afdeling Bestuurlijke Boetes)

De Arbeidsinspectie/MHC heeft voor haar werk per 1 januari 2011 een bezetting van 94 fte, waarvan 40 MHC-inspecteurs, en een begroting van ruim € 7 miljoen. Dit is inclusief de Afdeling Bestuurlijke Boetes. In de Begroting 2011 van SZW wordt uitgegaan van naar verwachting € 24 mln. aan inkomsten uit boetes.

Arbeidsinspectie/MHC (incl. Afdeling Bestuurlijke Boetes)	2009	2010	2011
Budget	€ 7.068.000 (realisatie)	€ 7.059.000 (begroot)	€ 7.079.000 (begroot)
Formatie	94	94	93

Begroting en bezetting SIOD

De SIOD heeft voor zijn werk op 1 januari 2011 een bezetting van 291 fte. Het budget van de SIOD bedraagt in 2011 € 21,6 miljoen. Dit bedrag is exclusief de kosten voor exploitatie en ontwikkelprojecten IT.

SIOD	2009	2010	2011
Budget *	€ 22.131.000 (realisatie)	€ 24.053.000 (begroot)	€ 21.603.000 (begroot)
Formatie**	329	297	292

* Exclusief IT kosten van de SIOD

** waarvan 12 fte's te financieren door gemeenten

Begroting en bezetting IWI

IWI heeft voor haar werk op 1 januari 2011 een bezetting van 125 fte. Van de bezetting van IWI werken op 1 januari 63 personen als toezichtmedewerkers verdeeld over vier programma-eenheden, en een begroting van ruim € 10,5 miljoen.

IWI	2009	2010	2011
Budget	€ 22.683.000 (realisatie)	€ 18.410.000 (begroot)	€ 10.565.000 (begroot)
Formatie	194	175	84

In het algemeen geldt dat het binnen de Arbeidsinspectie en de SIOD financieel gezien niet mogelijk is om de formatie voor inspecteurs en rechercheurs volledig te bezetten. Dat komt onder andere omdat het tempo waarop dit binnen de beschikbare financiële ruimte kan worden gerealiseerd afhankelijk is van het uitplaatsen en beëindigen van aanstellingen van administratieve medewerkers, van wie taken vervallen door efficiëntere werkprocessen. Mede door de situatie op de arbeidsmarkt verloopt die begeleiding naar ander werk en de uitstroom minder snel dan gehoopt.

Bijlage

Totaaloverzicht prioritaire sectoren en activiteiten van Arbeidsinspectie/Arbo in 2011

Sector	Aandacht in 2011 gericht op	Activiteiten Arbeidsinspectie/Arbo
Gezondheidszorg	<ul style="list-style-type: none">• Arbeidstijden• Agressie en geweld• Biologische agentia• Fysieke belasting• Bedrijfs hulpverlening	<ul style="list-style-type: none">• Project arts-assistenten laten doorlopen bij achterblijvende ziekenhuizen• Inspecties in (kleine) woon/zorg-voorzieningen, zoals gehandicaptenzorg, verpleging, verzorging, zorgboerderijen en begeleid wonen.
Bouw	<ul style="list-style-type: none">• Rol van de opdrachtgever in de ontwerpfase en het V&G-plan• Terugdringen van ongevallen• Verminderen stofproblematiek• Stimuleren van het invoeren van machinale bestrating	<ul style="list-style-type: none">• Handhaving en stimuleren van de bouwproces verplichtingen gericht op coördinatie en V&G-plan verplichtingen door opdrachtgevers• Aanpak veelovertreders• Vinger aan de pols na ernstige tekortkomingen• Samenwerking met sociale partners over voorlichting en inspecties• Deelnemen aan stand bouwbeurs begin 2011• Bewustmakingscampagne opdrachtgeverschap
Vervoer	<ul style="list-style-type: none">• Werknemersgedrag• Ongevallen interne logistiek• Aanrijdgevaar	<ul style="list-style-type: none">• Inspectieproject veiligheid interne logistiek• Gedragsbeïnvloeding; samen met Gezond Transport over werken met heftrucks
Metaal	<ul style="list-style-type: none">• Machineveiligheid en gevaarlijke stoffen zoals lasrook• Terugdringen ongevallen	<ul style="list-style-type: none">• Inspectieproject Metaal Galvano• Communicatiecampagne gevaarlijke stoffen en werknemersgedrag
Openbaar bestuur	<ul style="list-style-type: none">• Agressie en geweld• Werkdruk• Fysieke belasting• Inrichting arbeidsplaats• Gevaarlijke stoffen• Biologische agentia	<ul style="list-style-type: none">• Vervolginspecties naar psychosociale arbeidsbelasting Dienst Justitiële Inrichtingen• Vervolginspecties bij Politie naar achterblijvers (Arbeidstijdenwet en Agressie en Geweld)• Voorlichtingacties bij brandweer over onder andere het veiligheidsbewustzijn
Sociale werkvoorziening	<ul style="list-style-type: none">• Machineveiligheid• Fysieke belasting• Gevaarlijke stoffen• Agressie en geweld• Geluid	<ul style="list-style-type: none">• Inspectieproject bij alle 90 SW-bedrijven.• Voorlichtingsacties bij gemeentebesturen over opdrachtgeverschap van SW-bedrijven.
Voeding- en genotsmiddelenindustrie	<ul style="list-style-type: none">• Terugdringen ongevallen• Machineveiligheid	<ul style="list-style-type: none">• Inspecties zuivelbedrijven
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none">• Risicobesef, deskundigheid en zelfwerkzaamheid, in de verschillende subsectoren van onderwijs• (Machine) veiligheid• Gevaarlijke stoffen• Psychosociale arbeidsbelasting, met name agressie en geweld en werkdruk	<ul style="list-style-type: none">• Stimuleren sociale partners om arbocatalogi aan te vullen met o.a. psychosociale arbeidsbelasting en lespakketten veiligheid in praktijkonderwijs• Stimuleren aandacht voor arbo in onderwijsprogramma's van beroepsopleidingen• (Systeem)inspecties naar aanleiding van incidenten en meldingen via Inspectie van het Onderwijs of de branche

Sector	Aandacht in 2011 gericht op	Activiteiten Arbeidsinspectie/Arbo
Hout- en meubelindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Terugdringen ongevallen • Houtstof 	<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichtende activiteiten • Overleg technische scholen met praktijklokalen houtbewerking • Inspectieproject timmerwerkplaatsen • Inspecties niet eerder bezochte bedrijven
Horeca en Recreatie	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfwerkzaamheid in recreatiesector • Verminderen ongevallen • Verminderen van fysieke belasting en werkstress in de horeca 	<ul style="list-style-type: none"> • Campagnes en inspecties op het gebied van agressie en geweld, • Markttoezicht inspecties bowlingbanen • Branchebrochure Recreatie
Afval- en Milieudienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Risicobesef, deskundigheid en zelfwerkzaamheid van werkgevers en werknemers • (Machine)veiligheid • Fysieke belasting • Gevaarlijke stoffen (inclusief DME) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verkennende inspecties bedrijven in dierlijk afval • Inspectieproject rioleringsbedrijven. • Presentaties bijeenkomsten brancheorganisaties
Aardolie, chemie, kunststof en rubber (ACKR)	<ul style="list-style-type: none"> • Machineveiligheid • Arbeidsomstandigheden BRZO-bedrijven • Gevaarlijke stoffen • Procesveiligheid bij chemische (niet-BRZO)-bedrijven 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspectieproject gevaarlijke stoffen (meerjarig traject toezicht gecombineerd met compliance assistance) • Veiligheid van “oude” machines • Gezamenlijke inspecties van MHC-, Arbo- en AMF-inspecteurs van de Arbeidsinspectie bij onderhoudsstops van BRZO bedrijven
Agrarische sectoren	<ul style="list-style-type: none"> • Ongevallen • Machineveiligheid • Jeugdigen en bijbaners 	<ul style="list-style-type: none"> • Handhaving op onveilig werken op hoogte in en om de kas; signalering via AID-controleurs • Vervolgactie ‘Machineveiligheid agrarische sectoren’: betreft voorlichting in samenwerking met branche • Inspecties op verboden werkzaamheden door kinderen en jeugdigen in project Vakantiewerk; onder andere re-entry van kassen en velden na gewasbescherming
Mobiliteitssector	<ul style="list-style-type: none"> • Agressie en geweld • Veiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspectieproject bij benzinestations
Papier-, karton en grafische verwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Machineveiligheid • Vermindering van ongevallen 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspecties kartoflex op machineveiligheid • Ondersteuning ontwikkeling horizontaal toezicht
Bouwmaterialen en Betonproducten	<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijke stoffen en geluid • Vermindering ongevallen 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspectieproject in de glas-, keramische procesindustrie en de natuursteensector • Systeeminspecties betonindustrie • Opstellen branchebrochure glasindustrie • Ontwikkeling van ‘safety alerts’; betreft veiligheidsbewustzijn in de betonindustrie

Sectoroverstijgende thema's en markttoezicht	Activiteiten Arbeidsinspectie /Arbo in 2011
Terugdringen ongevallen	<ul style="list-style-type: none"> • Systeeminspecties bij bedrijven waar in het verleden een ongeval heeft plaatsgevonden • Voorlichtingsinstrumenten arbeidsomstandigheden voor leerlingen, samen met ROC's • Werknemerscampagne met Gezond Transport over veilig werken met heftrucks
Gevaarlijke stoffen	<ul style="list-style-type: none"> • Het ontwikkelen en communiceren van een nieuw toezichtbeleid • Het uitvoeren van inspecties in nader te bepalen sectoren
Agressie en geweld	<ul style="list-style-type: none"> • Campagne 'Weet hoe het zit', met radiospots, advertenties en infomateriaal op website 'weethoehetzit.nl' en de website van de Arbeidsinspectie. • Deelname aan gemeentedagen in Zwolle, Eindhoven en Amsterdam. Inspecteurs geven workshops over omgaan met agressie en geweld. • Inspecties bij o.a. de Dienst Justitiële Inrichtingen, politie, in de horeca, benzinestations, verkeersregelaars en in de zorg.
Kernenergiewet	<ul style="list-style-type: none"> • Inspecties in onder andere de gezondheidszorg en industriële sectoren
Asbest	<ul style="list-style-type: none"> • Steekproefsgewijs inspecteren van meldingen; • Blijvend volgen van bedrijven die slecht naleven locatie-inspecties en systeeminspecties • Strafrechtelijke aanpak via Functioneel Parket OM
Markttoezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar aanleiding van ongevallen en klachten • Onderzoek bij Nederlandse fabrikanten

2

Bijlage

Totaaloverzicht risicoanalyse en prioritaire sectoren en activiteiten Arbeidsinspectie/Arbo in 2011

Arbeidsrisico's	% bedrijven waar risico voorkomt *)	waarvan % dat maatregelen heeft genomen	waarvan % dat effectief is naar oordeel inspecteur	% niet naleving als percentage van bedrijven waar risico aanwezig is
Tillen of dragen	53	88	89	22
Duwen of trekken	23	89	89	21
Repeterende bewegingen	14	83	89	26
Ongunstige/statische lichaamshouding	27	86	87	25
Belasting aan arm, nek en schouders	70	75	84	37
Werken op hoogte	15	89	91	19
Gevaarlijke stoffen	31	83	87	28
Reproductietoxische stoffen	3	89	86	23
Machineveiligheid	42	73	92	33
Psychosociale arbeidsbelasting	33	89	92	18
Schadelijk geluid	26	96	89	15
Besloten ruimten	5	77	---	
Niet ioniserende straling	13	---	---	
Beeldschermwerk	76	82	86	29
Ongewenste omgangsvormen	6	93	73	32
Asbest	1	95	44	58
Stoffen die vallen onder REACH	25	---	---	
Kankerverwekkende stoffen (anders dan asbest)	7	100	75	25
ATEX (explosieve stoffen)	5	77	90	31
Biologische agentia	15	73	85	38

*) inclusief bedrijven waar het risico als gevolg van de getroffen maatregelen geen risico meer is

Bron: Arbeidsinspectie, Monitor Arbo in bedrijf 2007, 2008 en 2009 representatief onderzoek onder 2072 bedrijven (in 2009: 2800 bedrijven)

De Inspectie SZW i.o. maakt deel uit van
het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Postbus 90801 | 2509 LV Den Haag
tel. 070 333 44 44

www.arbeidsinspectie.nl
www.siod.nl
www.iwiweb.nl

